

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnštva števil. 328

SLOVENECEC

S fedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
i stolp. peti-vrsta
mali oglasi po 150
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po 2 D, 50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inostrane, Sarajeva št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Vpijoča dejstva.

Škandal, ki se je dogodil na četrtkovi seji narodne skupščine, je porabil »Jutro«, da brez vsakega poviada udari po SLS, ki je na tem dogodku, kakor tudi na vseh okolnostih, ki so do tega dovedle, popolnoma nedolžna. In je zapisalo to-le:

»Edina skupina v Narodni skupščini, ki se ni le enodušno popolnoma identificirala s krivci in nosilci batinaškega režima, marveč se je nad tragičnim prizorom, četudi je bil le posamezen slučaj nečloveškega sistema — še cinično smejala, je bila SLS. V tem trenutku je imela ona pred očmi pač samo svoj strankarski interes, ki ji tačas veleval za vsako ceno in v vsakem slučaju vzdržati na krmilu vlado UK. Tako smo videli včeraj one, ki so si zapisali na prapor »krščanstvo in se izdajajo za reprezentante slovenskega naroda« ter zaščitnike svobode, na strani branilcev tiranije in na strani zagovornikov roparjev državljanske svobode. Ali ne spominja včerajšnji dan na onega, ko je bila SLS v vladi v Beogradu in v Ljubljani in je na Zaloški cesti tekla nedolžna kri...«

Ponatiskujemo doslovno ta »Jutro« tekst in ga pribijamo na tem mestu, da bo naša javnost spet enkrat videla, s kakim nasprotnikom imamo opraviti. To je napad, po svojem načinu in namenu tako zlobno nizek in podel, da je sploh ni besede, ki bi ga dovoljno kvalificirala. To je mentalni produkt, ki se med civilizirane pojme o morali in spodobnosti sploh ne da uvrstiti. To je ekscres revolverske žurnalistike, ki bi mu težko našli doslej para celo v najsovražnejših izbruhov proti SLS prenapolnjenih jutrovskih analiz.

Mi se obračamo z vsem opravičenim studom od tega umazanega jutrovskega napada proč in vprašamo pošteno slovensko javnost: kje v vsej politični preteklosti in zgodovini SLS je beležiti le en sam čin, ki bi jo pokazal kot zagovornico ali zaščitnico katerega nasilja? In drugo vprašanje: Ali ima »Jutro« kot glasilo SDS le količjak moralne pravice nastopati v imenu državljanske svobode in kot obtožitelj nasilja? Vprašamo: Kdo je v naši državi uvedel nasilje? In kdo je vršil nasilje, kdo je zatiral državljansko svobodo?

Pri nas na Slovenskem je zgodovina nasilja neločljivo zvezana z zgodovino SDS. To je zgodovinski fakt. Od kdaj na Slovenskem sploh vemo: kaj je to: nasilje in jemanje državljanske svobode, od kdaj poznamo batinaški režim, kdaj se je vse to začelo in kdo je take stvari počenjal? Pod ustavno Avstrijo v mirnem času nasilja ni bilo, godile so se nam krivice, toda naša državljanska svoboda ni bila nikoli dotaknjena, in če si je avstrijska policija kdaj tudi dovoljevala kakih presegov, je še vedno znala varovati evropske običaje.

Pri nas se je začelo nasilje, čim je prišla na površje oziroma do oblasti stranka, ki nosi danes firmo SDS. In kar je največja ironija: ta stranka je etabrirala v naši državi teroristični režim, potem ko je, kakor se je s tem toliko ponašala in se še ponaša, dala tej državi »demokracijo in svobodnjaško« ustavo. Torej se je s to ustavo mesto mirnega svobodnega ustavnega državnega življenja, mesto ustavnega režima, upeljal najprej teror. Kdo je skonstruiral zakon o zaščiti države? SDS-arski režim. In čemu je ta zakon rabil? Da je mogel tem lažje izvrševati nasilje, ubijati državljansko svobodo. Pod pretvezo obrane in zaščite države proti vsakovrstnim notranjim sovražnikom, ki jih v resnici nikjer ni in nikoli ni bilo, je SDS-arski režim upeljal ta zakon, hoteč tako udušiti vsak odpor proti absolutizmu in diktaturi oblastnežev, ki so takrat po nesreči prišli na državno krmilo.

To je bil prvi SDS-arski tako zvani politični režim. Nato je prišla homogeni radikalna vlada, in dejstvo je, da se je takrat vse nekoliko oddahnilo, ker to se mora biti radikal-ski vladi priznati, da je nasilje pod njo precej popustilo. A popolnoma in globoko se je oddahnila vsa naša država od juga pa do severa, pa od vzhoda in zahoda šele, ko je prišla Davidović-Koroščeva vlada. Žalibog, veselje ni dolgo trajalo, — kmalu je nastopila reakcija v najhujši meri: zloglasni PP-režim.

Pregreh in grozot tega režima ne bomo naštevali. Je slovenskemu narodu le v preživem spominu in mislimo, da ga naš narod tudi nikoli ne bo pozabil in se ravno tako z grozo spominjal nanje kot na nekdanje turške čase. Kratka, a toliko strašnejša era PP-režima je povsod po vsej državi zaznamovana s samimi krivicami, preganjanji, batinami, solzami, ječo in krvjo. Višek tega režima v Sloveniji je bil umor nedolžnega delavca Fa-

kina, izvršen ob belem dnevu, mučenje drugega delavca v Ljubljani, pohodi od režima ustanovljenih, oboroženih in plačanih teroristov, bombni atentati, javna nasilstva, vse ne-kaznovano in od »Jutra« zagovarjano kot »upravičena obramba države pred razdiralnimi elementi.« In SLS takrat? Najpogumnejše in najodločnejše se je borila proti temu boljševidniškemu režimu, zato pa je tudi nad njo vedno visel Damoklejev meč Obznanen...

SLS proti davčni praksi delegata Šavnika.

DELEGAT ŠAVNIK IZDAL TAJNO NAVODILO, DA SE DAVKI Z VSO STROGOSTJO IZTERJAVAJO. — DELEGAT ŠAVNIK DAL NAVODILO, DA SE ODMERJAJO DAVKI V VSEJ DOSEDANJI VIŠINI. — ODLOČEN NASTOP POSLANCA KREMŽARJA PROTI TEMU. — USPEH AKCIJE JUGOSL. KLUBA.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Pred meseci je poslanec Kremžar stavil na tedanjega finančnega ministra vprašanje radi stroge davčne prakse v Sloveniji, posebno v litijem okraju. Včeraj je prejel odgovor, sestavljen na podlagi informacij od strani finančne delegacije v Ljubljani. V odgovoru se priznava, da so bili predpisi dohodnine za l. 1922. do 1924. res visoki, da pa je sedaj boljše. Priznava se, da se davčni zaostanki ponekod izterjujejo z eksekucijo. Radi nerednosti pri eksekuciji v Litiji je davčni oficijal Madronić v preiskavi.

Med tem je Jugoslovanski klub zvedel, da je finančna delegacija v Ljubljani izdala podrejenim uradnikom tajna navodila, naj se sedaj davki z vso strogostjo in ostrožjo zopet izterjavajo. To se je zgodilo v zadnjem času, ko je SLS stopila v vlado. Ko je predsedstvo Jugoslovanskega kluba zvedelo za ta tajna navodila, je pri finančnem ministru takoj energično protestiralo. Danes je bil v tej zadevi pri finančnem ministru poslanec Kremžar, ki je znova protestiral proti takim tajnim navodilom. Uspeh teh protestov je ta, da je finančni minister izdal okrožnico vsem finančnim delegacijam, da se poslej ne sme izterjevati noben davčni zaostanek več z eksekucijo, razen če je nevarnost, da bi se zgubil ves zne-

sek. Sicer pa minister predpisuje važne olajšave, ki jih morajo finančne delegacije brez-pogojno vpoštevati v interesu davkoplačevalcev in njihovega gospodarskega obstoja.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) V tukajšnjih slovenskih političnih krogih je vzbudila veliko vznemirjenost vest, da je ljubljanski finančni delegat dal podrejenim organom navodila, da odmerjajo davke v vsej dosednji višini, čeprav je vsakemu, tudi nestrokovnjaku znano, da je to vsled gospodarske krize nemožna stvar. Ker je ljubljanski delegat pristaš SDS, je takšno postopanje proti intencijam sedanje vladne koalicije popolnoma razumljivo.

Ukinitev carine na galico, žveplo in čilski soliter.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Na predlog kmetijskega ministra dr. Kulovca je ministrski svet ukinil carino na modro galico, žveplo in čilski soliter. Dočim tega niso mogli izpeljati niti takozvani seljaški ministri, niti samostojni demokrati, je to dosegel naš minister. Ukinitev carine na te tri važne predmete je gotovo velikega pomena za naše kmetijstvo.

Mariborska oblastna skupščina.

III. REDNA SEJA SKUPŠČINE. — KONSTITUIRANJE ODBOROV IN POLITIČNIH KLUBOV. — VAŽEN SKLEP ZA POBIJANJE METLAVOSTI PRI ŽIVINI. — PREDLOGI IN POROČILA ODSEKOV.

Maribor, 25. februarja 1927.

Danes ob pol 11 dopoldne se je pričela tretja redna seja mariborske oblastne skupščine. Zanimanje med občinstvom je bilo manjše, kakor pri otvoritveni seji. Poslanci so bili navzoči skoro vsi, razen nekaj Prekmurcev, ki niso pravčasno dospeli.

Ta seja je pokazala, da se je oblastna skupščina oprijela dela z vso resnostjo in vnmemo. Odbori so se včeraj cel dan posvetovali, delali so pa tudi drugi poslanci v klubih, kar se je pokazalo zlasti pri stvarni debati na današnji seji. Odbori in politični klubi so se včeraj konstituirali ter izvolili svoje zastopstvo.

Največ resnosti in volje za delo je pokazal klub SLS. Poslanci so prišli na zasedanje že dobro pripravljeni. Potrebe svojih volivnih okrajev so natančno preštudirali ter že pred zasedanjem sestavili primerne predloge. Večina je prišla v Maribor z že gotovimi predlogi, oziroma z zahtevami in potrebami svojih okrajev, o katerih bo odločevala oblastna skupščina. V posebno nujnih slučajih so vložili hitre predloge, kojih nagla rešitev je največje važnosti. Predvsem je to predlog o pobijanju metlavosti goveje živine.

Nekaj predlogov so vložile tudi druge stranke in sicer SDS in socialisti. Vendar so ti predlogi bolj lokalnega značaja z manjšimi zahtevami, dočim obsegajo predlogi SLS zahteve in potrebe vseh okrajev v oblasti. Omeniti pa moramo, da radičevci sploh niso vložili nobenega predloga.

Program, katerega si je SLS zastavila s predlogi, je obširen in njega uresničenje bi pomenilo ogromen napredek mariborske oblasti na vseh poljih. SLS bo za uresničenje tega programa zastavila vse sile. Njeno dosedanje delo za povzdigo kulturne in gospodarskega nivoja našega naroda je porok, da bo tudi ta program izvršila. Dolžnost drugih strank pa je, da jo pri tem delu ne ovirajo, ker SLS ne vodi nikakoli ozki politični cilji, ampak le skrb za splošen gospodarski in kulturni procvit mariborske oblasti.

POTEK SEJE.

Predsednik g. dr. Leskovar otvori sejo ob pol 11. Pozdravlja novodošlega poslanca dr.

Boštjana Schaubacha (klub SLS), ki se otvoritvene seje radi obolelosti ni udeležil. Po vročitvi poverilnice je bil g. Schaubach zaprišežen.

Tajnik skupščine g. Hrastelj prečita imenik poslancev. Ugotovi se, da manjkajo poslanci iz Prekmurja, ki so v četrtek odšli domov, pa se niso mogli pravčasno vrniti. Po konstatiranju sklepčnosti prečita tajnik zapisnik zadnje seje.

KONSTITUIRANJE ODBOROV.

Odbori so se na včerajšnji seji konstituirali sledeče: I. odbor za proračun in vse finančne predmete. Predsednik dr. Andrej Vehle, tajnik Franc Hrastelj. — II. odbor za uredbe in predloge. Predsednik dr. Anton Ogrizek, tajnik Jože Stabej. — III. odbor za prošnje in pritožbe. Predsednik Krajne Davorin, tajnik Peter Rozman. — IV. odbor za izdelavo skupščinskega poslovnika. Predsednik Marko Krajne, tajnik dr. Andrej Vehle.

KONSTITUIRANJE POLITIČNIH KLUBOV.

Tudi politični klubi so se včeraj konstituirali. Klub SLS si je izvolil svoje predsedstvo že na prvi klubovi seji v torek. Klub SLS šteje 42 članov ter ima sledeče predsedstvo: predsednik dr. Andrej Vehle, podpredsednik Marko Krajne, tajnik Franc Hrastelj in gospodar Tomaž Ovčar. —

Drugi najmočnejši klub so radičevci. Štejejo 11 poslancev, med temi 10 iz HSS, eden pa je samostojen kmet. Predsednik je dr. Ante Odić iz Čakovca, podpredsednik Franc Hodošek iz Zenkovcev, tajnik Rudolf Korber iz Zalca.

Klub SDS šteje 5 članov. Predsednik je Lovro Petovar iz Ivanjkovcev, podpredsednik dr. Ivan Novak iz Čakovca, tajnik Franc Finžgar.

Najmanjša skupina so socialisti. Njihov klub šteje 3 člane. Predsednik je Vik. Grčar, nadučitelj v Mariboru.

PREDLOGI.

Tajnik Hrastelj čita predloge kluba SLS. Za dobesedno čitanje bi bil potreben cel dan, zato predlaga, da se posamezni predlogi ski-

cirajo samo na kratko, tako da bi bilo razvidno kdo predlaga in kaj se predlaga.

Petejan zahteva dobesedno čitanje, predsednik ga zavrača, da to skoro nikjer ni slučaj. O predlogih se bo debatiralo, ko pridejo v pretres. Glasovanje je odločilo, da se predlogi ne čitajo dobesedno.

Za posamezne okraje so poslanci SLS vložili sledeče važnejše predloge:

Okraj Slovenjgradec.

Ureditev cest v okraju. — Oblastna skupščina naj doseže vrnitev okrajnih doklad okrajnim odborom. — Država naj prevzame regulacijo Mislinje od okrajnega zastopa ter naj mu povrne dosedanje stroške. — Podpore obrti, trgovini in industriji, prepoved krošnjarenja, podpore kmetijstvu, graditev novih cest itd.

Okraj Maribor, levi breg.

Pospeševanje kmetijstva, živinoreje, travništva; zgradba okrajnih cest; regulacija rek; zavarovanje proti toči; omejitev avtomobilnih nesreč. — Izvedba okrajnih volitev, podpora bolnicam, takse, pravično razdelitev davkov, vprašanje jesenskih počitnic na podeželskih osnovnih šolah.

Okraj Ptuj.

Obremenitev lastnikov avtomobilov s posebnimi dokladami za popravilo cest. Regulacija Drave. Pospeševanje živinoreje. Subvencija lastnikom plemenskih bikov in prašičev. Vprašanje viničarskega reda, pospeševanje kmetijstva, vinogradništva, sadjarstva, živinoreje, zadržne izobrazbe.

Okraj Konjice.

Vprašanje železnice Poljčane—Zreče, invalidsko vprašanje, bolnica v Konjicah, regulacija Dravinje, nabava krompirja za setev, posipanje državnih in okrajnih cest, premiranje plemenske živine, pomnožitev kmetijskega šolstva (vpeljava kmetijskega pouka v višjih razredih osnovnih šol).

Okraj Marenberg.

Zgraditev ceste Prevalje—Solčava in železniške proge Prevalje—Kamnik.

Okraj Ljutomer.

Regulacija Mure, graditev novih cestnih zvez in novi mostovi preko Mure. Dalje pomoč živinorejcem zoper metlavost in podporo Zvezi viničarjev.

Okraj Maribor desni breg.

Ustanovitev socialnih zavodov za brezposelne, dečja zavetišča, zdravilišča, regulacija Drave, Mure, Pesnice, pomoč od plazov prizadetim krajem, pospeševanje hmeljarstva, zgraditev cest.

Okraj Gornji grad.

Regulacija Savinje in postavitve novih mostov, ki jih je odnesla Savinja, ureditev poštinih razmer, otvoritev inozemskih sejmov za obmejno prebivalstvo, železniška zveza s Kamnikom in revizijo podeželskega stavbnega reda.

Zahteve Prekmurja.

Izpeljati se mora fiksiranje zakonodaje, urediti obmejni tranzitni promet, priznanje verskih šol, ustanovitev osnovne šole v Murski Soboti, vzdrževanje gimnazije, prevzem komitatskih cest od države. Zahteva se ustanovitev okrajnega sodišča v Murski Soboti in zaposlitev sezonskih delavcev na Madjarskem, dovoljenje saditi tobak v Prekmurju, ustanovitev pletarske šole, ustanovitev trahomskega ambulatorija, zboljšanje poštinih, telegrafskih, telefonskih in železniških zvez ter podpora šolstvu.

Okraj Celje.

Regulacija Savinje in pritokov, podržavljenje ceste Celje—Zidani most—Zagreb, ustanovitev kmetijskih nadaljevalnih šol, osnovanje kmetijskih tečajev in podpora za poplavljenec.

Okraj Šmarje.

Dograditev započetih cest, predvsem Kozje—Lesično, otvoritev nove postaje med Poljčanami in Ponikvo, podpiranje sadjereje, dobava semenskega krompirja, pomoč od plazov prizadetim krajem in mnogo drugih vprašanj.

Regulacija Savinje zahteva tudi dr. Gorican. Poslanec Möderndorfer (socialist) je vložil več predlogov z zahtevami iz njegovega okraja. Poslanec Grčar izroči spomenico za zgraditev porodnišnice. Načrti ostanejo last skupščine. Tudi narodno gledališče v Mariboru je že prosilo za podporo.

Podpredsednik Jakob Rajh predlaga, da se v bodoče vlagajo vsi predlogi napisani, da se tako lažje razdele posameznim odsekom.

NAJETJE POSOJILA ZA POSPEŠEVANJE ŽIVINOREJE.

Predsednik izjavlja, da je na vrsti nujen predlog finančnega odbora, ki zahteva izdatno pomoč živinorejcem, oškodovanim po metljavosti ter pozove referenta dr. Vebleta, da poda poročilo. Dr. Vebler poroča, da je v celni mariborski oblasti, osobito pa v ljutomerskem okraju, zelo razširjena metljivost goveje živine. Obbolelo je do 40 odstotkov goveje živine, kar pomeni za naše kmetijsko gospodarstvo katastrofo, kajti živinoreja je še vedno glavni vir dohodkov za kmeta. Finančni odbor predlaga sledečo pomoč: Oblastna skupščina naj sklene najeti posojilo v znesku 200.000 Din za zatiranje metljivosti. Potom državne veterinarske uprave naj se izvrši pregled vse živine. Podpora se naj razdeli tako, da se krije posestnikom, ki imajo tri ali več glav živine, 50 odstotkov stroškov za zdravljenje, posestnikom in delavcem z enim govedom pa vse stroške. Potrebna je hitra pomoč, drugače bo prepozno.

V debati, ki je nato sledila, ugotavlja podpredsednik Rajh, da Avstrija skrbi za obmejne kraje čisto drugače in daje kmetovalcem veliko večje podpore kot naša država, kar zbuja pri poslancih veliko razburjenje. Janžekovič (SLS) pozivlje vse poslance, da se pridružijo temu predlogu, nakar se vrši glasovanje. Za predlog so glasovali tudi opozicijski poslanci: socialisti, SDS in radičevci.

POROČILO ODBORA ZA PREDLOGE.

Odbor za predloge se je na včerajšnji seji konstituiral in razpravljal o razdelitvi samoupravnih poslov. Poročilo odbora je podal dr. Ogrizek. Opozarja, da je delo v skupščini podobno delu v raznih javnih društvih, kjer vrši vsak odbornik svojo funkcijo. Skupščina dosedaj še nima skušenj kako bi to vprašanje najbolje uredila. Šele praksa bo pokazala, kako se mora delo razdeliti, da bo uprava brezhibno funkcionirala. Prosi za stvarno in kratko debato, da se čas po nepotrebnem ne trati. K besedi se oglasi zastopnik SDS g. Petovar, ki izjavi, da razdelitev poslov njegove stranke sploh ni na brigi, ker ni zastopana v odboru. Nasproti ugotavlja socialist Petecjan, da mora razdelitev dela zanimati celo skupščino ter ne more biti interna stvar samo ene stranke. Predsednik predlaga, da se prečita predlog odbora, nakar poroča dr. Ogrizek: Razdelitev poslov je predvidena v členih 91 do 95 zakona o oblastnih in okrajnih samoupravah. Uprava se deli v sledeče oddelke:

1. Finančni odsek. V to kompetenco spadajo oblastni proračun, razpolaganje z rednimi in izrednimi prejemki in dohodki v okviru oblastni skupščini odobrenega proračuna in morebitnih posebnih pooblastil, upravlja oblastno imovino, podjetja in ustanove, odobrava in odklanja proračune občin in okrajnih zastopov sporazumno z oblastnim odbornikom, ki nadzira občine in okrajne zastope in vrši nad občinami disciplinsko zastopstvo.

2. Oddelke za javna dela. V njegov delokrog spadajo gradbeni predpisi, lokalna železniška in cestna omrežja, kanali, prometne zveze, regulacija rek, izkoriščanje prirodnih zakladov.

3. Oddelke za kmetijstvo. Sem spadajo: poljedelstvo, živinoreja, vinogradstvo, sadjarstvo, čebelarstvo, gozdarstvo, vrtnarstvo, ribarstvo, lov, kmetijska podjetja in ustanove.

4. Oddelke za socialne zadeve in zdravstvo obsega oblastne humanitarne naprave, delavsko strokovno izobrazbo, zdravstvo v oblasti, uprava in eksploatacija zdravilnih vrelcev, vzajemno zavarovanje, pobiranje oderuštva.

5. Splošni oddelke vrši nadzorstvo nad občinami in okrajnimi zastopi, podpira obrt, trgovino in industrijo, skrbi za strokovno šolstvo, podpira zadružništvo, ustanavlja oblastne hranilnice, skrbi za statistiko in prosveto v oblasti.

Med omenjene odbore je razdeljeno vse delo skupščine. Potrebno je medsebojno sodelovanje vseh oddelkov, tako da vrši pri občinah kontrolo proračuna finančni odsek, ostalo pa referent 5. odseka. Če bi ti odseki ne zadostovali, se bodo ustanovili še novi odseki.

V splošni debati opozarja g. Petecjan, da se nadziranje občin ne sme spremeniti v šikaniranje. G. dr. Odič (HSS) pozdravlja z ozirom na Medjimurje nadzorstvo občin po oblasti. Nekajere občine v Medjimurju imajo po tisoč odstotkov občinskih doklad, kar se drugod ne dogaja. Upa, da bodo Slovenci uvedli v Medjimurje dobro upravo, ki je sedaj pod vsako kritiko. Zastopnik Blatnik priporoča, naj skupščina sodeluje tudi pri zakonodajni upravi v Belgradu v vprašanjih kmetijstva mariborske oblasti. Nato se je vršilo glasovanje in je bil predlog o razdelitvi dela soglasno sprejet. Specialna debata je bila kratka in stvarna. Poslanec Möderdorfer je hotel, da bi bila skupščina glede nadzorstva samo privzeta oblast. Navaja nekatere zlorabe politične uprave in napada velikega župana Pirkmajerja. Predsednik ugotovi, da more biti privzeta oblast samo taka avtonomna korporacija, ki izvršuje tudi disciplinarno oblast. G. Möderdorfer se je s tem zadovoljil in odstopil od svoje zahteve.

PREVZEM BIVŠE DEŽELNE IMOVINE.

Drugi oddelke predlaga: Oblastnemu odboru se naroča, da naj na podlagi čl. 132 lit. 7 in 8 predhodnih odredb zak. o obl. in okr. samoupravi in čl. 38 uredbe o obl. in okr. proračunih od 18. februarja 1927. prevzame nemudoma v posest in hasnovanje vso premično

in nepremično imovino bivše dežele Štajerske, Kranjske in Koroške in županije Zala in Vaš, kolikor ležita na ozemlju mariborske oblasti in izposluje čim prejšnjo ureditev zemljišknjega stanja, ki odgovarja zgoraj omenjenemu dejanskemu in pravnemu stanju. Ukrene naj se vse, da se od včevšji 27. februarja 1927 pobrane ali zapadle in v bodoče zapadajoče deželne in županijske doklade in samostojni davki smatrajo kot za oblastno skupščino zbrani in se dajo oblasti na razpolago.

SPREJEM NOVEGA SKUPŠČINSKEGA POSLOVNIKA.

O poslovniku je v imenu odbora referiral g. Marko Krajinč. Po predčitju se je vršila debata o posameznih točkah, ter je bil poslovnik sprejet z malimi korekturami. Največ debate je bilo pri določbah o volitvi predsednika in odbora. Opozicija je zahtevala proporc, ki pa je bil odklonjen.

K § 22. se je v debati dosegla sprememba naslova skupščine, ki se sedaj glasi: Oblastna skupščina mariborske oblasti v Mariboru. S tem je izključena vsaka zamenjava z drugimi korporacijami. Poslanci so dalje predlagali, naj se skuša doseči brezplačno vožnjo v II. razredu v področju ljubljanske direkcije, naj se uvedejo posebne poslanske legitimacije in naj se skuša doseči tudi poslanska imuniteta. Za stavitve nujnih predlogov je bil sprejet predlog večine, da se zahteva za tak predlog 10 podpisov. Izvršile so se nadalje še nekatere manjše spremembe poslovnika, nakar se je vršilo glasovanje, pri katerem so razen dveh socialistov glasovali za poslovnik vsi poslanci. Razen socialistov so vse opozicijske stranke pokazale voljo za pozitivno delo. Demagoško so nastopali samo socialisti. Poslanec Grčarju je bilo treba povedati, da skupščina ni nikakoli osnovna šola za najnavadnejše pojme politike. Socialisti so očitno zamenjali skupščino z Gambrinovo dvorano.

V smislu poslovnika se je nato izvršilo konstituiranje odsekov. SLS ima v odsekih 6 odbornikov, opozicija 3. Osebe določijo klubi sami in sicer najkasneje do 10. marca. SLS je delegirala v poslovniški odsek: dr. Vebleta, urednika Hrastelja, dr. Goričana, Stabeja, Fagaja in Marka Krajnc. S tem je bil izrpan dnevni red seje. Predsednik je objavil, da se bo oblastni odbor konstituiral kasneje ter odgodil skupščino za nedoločen čas. Zahvalil se je vsem za sodelovanje in ugotovil pri tem, da se je z opozicijo dosegel sporazum za uspešno skupno delo.

Ljubljanska oblastna skupščina.

SEJA FINANČNEGA ODBORA.

Včeraj popoldne ob pol treh se je sestel k prvi seji finančni odsek obl. skupščine pod predsedstvom posl. dekana Skubica.

Na tej seji so se obravnavali prvi predlogi, ki so bili v otvoritveni seji obl. skupščine predsedstvu oddani ter odseku odkazani.

Po daljši stvarni debati, katere so se poleg predsednika udeležili posl. prof. Jarc, dr. Kramer ter Lebinger, se je sprejel proti glasu dr. Kramerja sledeč sklep:

Po novem poslovniku izvoljeni razširjeni finančni odsek se proglasi kot permanenten ter se mu naroči, naj zbere vse tozadevno potrebne gradivo in sporazumno z oblastnim odborom uvede dogovore s centralno vlado, da se oblasti zagotove potrebni dohodki.

Dr. Kramerjev predlog je ostal v manjšini, odkazal se je pa oblastnemu odboru. Nato je bila seja zaključena.

Na splošno začudenje se je ravno dr. Kramer izkazal na seji najbolj vnetega zagovornika avtonomije (ta izraz je celo sam v debati rabil), in je sedaj, ko je njegova stranka v opoziciji, celo predlagal, da naj oblastna skupščina, ki je ravno po največji zaslugi naših sam. demokratov v taki silni odvisnosti od centralne vlade, isto toži na državni svet! ... Njegov govor v debati je nekako tako izvenel, kakor da bi SLS bila proti temu, da zahtevamo od centralne vlade nazaj naše deželne doklade, katere so ravno naši demokrati s tako vneto cel čas rinili belgrajski »čaršiji« v nikdar polno centralno kaso.

Sedaj seveda bodo v svojem časopisju demagoško vpili, da je SLS za tak centralizem, ter da so njegovi predlogi a limine odklonjeni, medtem ko je pravzaprav fin. odsek vse predloge sprejel, torej tudi njegove, jih pa deloma rezerviral za čas, ko se zbere vsaj najnujnejši material ter potrebno gradivo, en predlog pa odkazal oblastnemu odboru (v nadaljnje poslovanje), kar je on sam pravzaprav v predlogu hotel.

Ugotavljamo samo, da je dr. Kramer izjavil, da so pravice oblastnih skupščin res minimalne, ter da se bo treba silno boriti s centralno vlado za dosego naših pravic.

Kako so pa delali naši sam. demokrati ta zakon v Belgradu, ni povedal. Je pač težko braniti lastnega otroka, ki je tako izpačen.

Dr. Kramer in njegovi pa so lahko pričrili, da bo delegacija SLS znala v polni meri braniti interes obeh slovenskih oblasti, ter bo z neizprosno voljo zahtevala od centralne vlade to, kar nam gre. Najmanj pravice braniteljev Slovenije pa imajo naši slovenski grobokopi...

Nadaljevanje razprave o obtožbah opozicije proti Maksimoviču.

Odgovor Maksimoviča in izjava N. Uzunoviča.

Belgrad, 25. febr. (Lzv.) Šele danes je mogla priti v razpravo obtožba radičevcev proti Maksimoviču, ker se je včerajšnja seja radi zmanega škandala morala prekiniti. Škandal sam se danes v vseh krogih objektivno presoja ter se opozicija radi svojega nastopa oboja. Tudi demokratom in radičevcem, ki so vpriporili ta nečuten škandal, je danes zelo žal za ta nepremišljen korak, ker je jasno, da bo imel zelo slabe posledice. To se vidi po prvih vesteh, ki prihajajo iz inozemstva, kjer so naši sovražniki ta škandal že na široko obdelali. Predstavljajo ga kot nov dokaz o barbarstvu, ki vlada v naši državi.

Se bolj pa je opozicija poparjena radi tega, ker se je sedaj dokazalo, kdo je bil

Jovan Ristić.

Uradno poročilo, ki je bilo izdano, se glasi takole:

»Jovan Ristić iz Starega Hadžibegovca se smatra med tukajšnjim prebivalstvom »za kockarja, pijančicu i bludnikac. Ristić se smatra za velikanskega lenuha. Za časa okupacije je ostal doma in se je bavil s tihotapstvom. Po 1. 1918. je bil nekoliko let sluga pri okrajnem glavarstvu in si je v pijanosti zlomil nogo. 16. aprila 1919 je z nožem zabodel v rebra Zarijo Stankovića iz istega kraja, ki je na teh ranah umrl. Ristić je bil pred smederovskim sodiščem obsojen na šest mesecev ječe. Posestvo mu je bilo prodano. Ostala mu je samo hišica in nekaj oraloj zemlje.«

Takšnega žalostnega junaka je torej uporabila včeraj opozicija, da našo državo osramoti pred tujim svetom. Zato je razumljivo, da je bila opozicija danes precej pobita in da so njeni poslanci nastopali bolj mirno, ker je notranji minister šele danes pričel odgovarjati na obtožbo radičevcev in mogel precej v miru dokončati svoj govor. Sicer ni vladal takšen mir kakor ob govorih drugih ministrov, vendar je v glavnem potekla seja precej mirno. Edino radičevci so mnogokrat motili, vendar so ostali v svojih napadih precej osamljeni.

Obtožba radičevcev proti Maksimoviču.

Glede obtožbe radičevcev moramo pibiti dejstvo, da so bili radičevci čez poldrugo leto v vladi, v kateri je bil ves čas notranji minister Boža Maksimović, za katerega so ves čas glasovali in ga branili v narodni skupščini. To dejstvo daje povod dvomiti nad iskrenostjo njihove obtožbe, katero so vložili neposredno potem, ko so zleteli iz vlade. Gre jim za političen efekt, in da se tako izrazimo, za akt maščevanja, ker niso več v vladi.

Sam Radić je nedavno opravičeval istega Maksimoviča radi nasilij proti Radićevi stranki za časa obznane, katero je označil za neodoljivo državno potrebo. Takrat je Radić še sedel v vladi poleg Maksimoviča v bratskem sporazumu, kljub temu, da ga je isti Maksimović vrgel in zaprl v ječo kot državi najbolj nevarnega zločinca.

Vsaka protizakonitost, pa naj se izvrši kjerkoli in proti komurkoli, se mora obsoditi in storiti, da se v bodoče onemogoči, dosedanj krivci pa kaznujejo. Tem ciljem pa nikakor ne služi obtožba, ki so jo vložili radičevci. Ta obtožba je izdelana skrajno površno. Uporablja splošne fraze brez natančnih označb protizakonitih dejanj, predvsem ji manjka dokazilnega gradiva. Obtožba trdi, da so podrejeni organi v Bački in Baranji pri zadnjih oblastnih volitvah izvrševali napram HSS pritisk in teror. Navedbe obtožbe so splošne. Navaja se par konkretnih slučajev, po katerih so baje posamezni organi postopali protizakonito in celo posamezne pretepali. Kot dokaz navaja obtožba zgolj zapisnike, ki so jih sestavili posamezni Radićevi poslanci, in sklepe, katere je napravil Radićev poslanski klub. Drugih dokazov zastoj iščemo v obtožnici.

Na tej podlagi se notranji minister obtožuje, da je zlorabil uradno oblast in kršil volilni zakon, ne da bi se z besedico označilo, s katerim konkretnim dejanjem je on kot notranji minister vse to zagrešil. V obtožbi se splošno pravi, da je Maksimović kot notranji minister intelektualni krivec.

Obtožba je vsekakor pravno napačna. Po zakonu o ministrski odgovornosti se mora vsaj označiti in z dokazi podpreti, kaj je došlo minister nezakonitega zakrivil in za katero dejanje naj torej osebno odgovarja. Obtožba pa kratkoma obdoljuje ministra za dela par podrejenih uslužbencev, ne potrudi se pa dokazati, da jih je minister odredil ali pa vsaj odobral.

Z ozirom na to površnost je tudi razumljivo, da te obtožbe ni hotela podpisati prav nobena druga stranka, dasiravno so radičevci prosili demokrate, hrvatske federaliste, muslimane in Nikića. Vsi ti so obtožbo odbili in ugledni člani, med njimi vseučiliški profesor dr. Ladislav Polić, so tudi danes javno izjavili, da je obtožba najlepše zrcalo Radićeve demagogije in da bi se sploh stvarno ne smela vzeti v razpravo.

Tako je notranji minister Boža Maksimović lahko nastopil v svoji obrambi samozvestno, da je v vseh slučajih, ki se navajajo v obtožbi, že pred vložitvijo obtožbe odredil strogo preiskavo in kaznovanje eventualnih krivcev prepustil rednemu zakonitemu postopanju.

Dopoldanska seja.

MAKSIMOVIČEV ZAGOVOR.

Maksimovičev govor je trajal štiri in pol ure. Govoriti je pričel ob pol 11 in govoril nepreslano do 3 popoldne. V svojem govoru je pobijal točko za točko, rekoč:

»Že na včerajšnji seji sem v svojem govoru naglasil, da bi pri kvalifikaciji materiala, ki se navaja v obtožbi, v prvi vrsti in prvem mestu prišle trditve, da so posamezni kandidati, čuvar skrinjice HSS bili službeno poklicani pred posamezne organe, da bi preiskali pristaneke, da bodo kandidati, odnosno čuvarji skrinjice HSS. To je prva točka obtožbe. Minister izjavlja, da je celo prva točka obtožbe neresnična. Nobenega vpliva ni bilo na nikogar v tej smeri, kakor se tu trdi. Za to trditve sta v obtožbi navedena dva primera: 1. Kandidat Stefan Farak, 2. čuvarja skrinjice Bačić in Ivančić. Notranji minister čita, kar trdi obtožnica, in pravi, da je bil imenovan kandidat decembra meseca na neki zabavi, na kateri so se zbirali razni sumljivi ljudje. Ker so delali nered, je vstopil v hišo policijski agent in zahteval, da se legitimirajo. Napol pijani ljudje so protestirali proti temu. Z ozirom na to jih je hotel agent preprečiti na obinski urad, na kar so pristali. Samo imenovan kandidat je ponovno vstal ter se branil ter protestiral proti temu in napadel agenta. Z ozirom na to so nekateri kmetje odšli z orožniki. Ko je to Farak, kandidat HSS, videl, je puštil agenta in zbežal. To je ves dogodek, iz katerega bi se hotelo sklepati, da se je hotelo delati na kandidata pritisk. To se je uradno ugotovilo. V obtožbi je naveden samo ta slučaj, ki naj bi dokazal, da se je vplivalo na kandidate. Drugih primerov v obtožbi ni. Zato za nadaljnje splošne obtožbe ne morem odgovarjati.

Drugi del te obtožbe se nanaša na čuvarje skrinjice. Minister izjavlja, da tudi to ni resnično, pač pa ugotavlja, da imenovana čuvarja nobenega ne tožita, da sploh ne pripadajo HSS, da sta bila za čuvarja določena brez njunega pristanka. Z ozirom na to nista prišla na volišče na njuni mesti. Kake čuvarje skrinjice je imela HSS, navajam primer, da se je v Monostru v Bački odredil za čuvarja takšen, ki ni imel volilne pravice, in en tak, ki je že zdavnaj preje umrl. Mnogo slučajev pa je bilo, da mnogi čuvarji skrinjice niso hoteli biti zastopniki takih kandidatov, kakor jih je kandidirala HSS v teh krajih. Prvak HSS v Bački, nosilec dveh list v okraju Sombor in Odžaci, je bil Palić iz Sombora, ki je bil par dni pred volitvami obsojen na dve leti ječe radi goljufije in prevare. Poleg tega Palića je imela HSS druge kandidate, ki so imeli slične moralne kvalifikacije in z ozirom na to niso mogli biti posebno privlačni, niti za volivce, niti za varuhe skrinjice.

Pavle Radić protestira, nakar mu Maksimović odgovarja, da lahko protestira, kajti on je kot sešlaški minister pogosto odhajal na veseljačine, kjer je bil vedno zelo v časti pri Paliću. Zato je popolnoma naravno, da radi tega častitega kandidata protestira. Za mesto Sombor je HSS kandidiral Karlića, ki je bil pred dvema letoma odpuščen kot bilježnik in se je uvedla proti njemu preiskava radi goljufije.

Boža Maksimović prehaja na drugo točko, v kateri se pravi, da so oblasti pozivale posamezne volivce zato, ker so se udeleževali shodov HSS. Na takšne trditve ne morem dati nobenega odgovora, ker se navajajo samo splošne stvari. V kolikor pa so bili kakšni taki primeri, naj se navedejo, in on bo dokazal, da niso resnični. Na splošne obdolžitve se seveda ne more odgovarjati.

Tretja točka obtožbe pravi, da je bački veliki župan izjavil državnemu podtajniku dr. Pernarju, da ni delal nasilij on. Zato ne sme njega napadati, marveč da delajo nasilja ljudje, katere je poslal njemu minister in ki ima nalog, da te volitve izvedejo z istim nasiljem, kakor so se izvedle volitve leta 1925. Minister odločno izjavlja in pokaže izvorno izjavo velikega župana, da je ta izjava, ki naj bi jo bil dal veliki župan dr. Pernarju, popolnoma neresnična in od besede do besede izmišljena. Odločno in s svojo častno besedo izjavlja, da te in podobne izjave veliki župan dr. Pernarju ni mogel in ni smel dati.

Četrta točka obtožbe naj bi bila, da je prišel dr. Pernar 11. januarja v Belgrad in da je imel povodom tega pri meni dolg razgovor, v katerem da je zahteval razne intervencije. Tudi to je neresnično. Notranji minister ni nikdar izdal nobene tajne naredb, marveč so bile vse njegove naredb javne, in so bile vse naredb, ki jih je izdal notranji minister pred volitvami, sklenjene na seji ministrskega sveta ter so jih takratni Radićevi ministri odobrili. Drugih naredb ni izdal nobenih, niti ustnenih, niti pisanih. Kdor drugače trdi, trdi čisto neresnično. To kategorizirano izjavljam, ne da bi me mogel kdo demantirati.

Naslednja točka je trditve, da so se izdajale predsednikom volivnih odborov posebne odredbe, kako naj postopajo, da bodo dosegli zmago za radikalno stranko. Minister izjavlja, da nima nobene možnosti, da bi mogel dati predsednikom volivnih odborov kake naredb, ker niso v nobenem ozirom podrejeni notranjemu ministru. Ako so res bili konkretni slučaj, da so se predsedniki volivnih odborov v izvrševanju svojih dolžnosti pregrešili, potem se lahko postopa samo proti njim, ne pa proti meni ali pa proti kakemu drugemu ministru. Predsedniki volivnih odborov izvršujejo svojo službo popolnoma samostojno in neodvisno od katerekoli naredb. Z ozirom na to se odgovornost za njihova dejanja ne more prenesti na nikogar drugega, kakor to dela obtožnica.

Naslednji del obtožbe so inkriminacije o nekakšni nedovoljeni volilni agitaciji radikalne stranke, o volivnih imenikih, o postavljanju volivnih odborov, o tehnikah glasovanja itd. Ta nedovoljena agitacija radikalne stranke je v tem, da je bil po poročilih Košutića radikalni glavni odbor v Subotici na dan volitev v tistih lokalih, kjer bi sicer ne smel biti. Obtožitelj pa pri tem pozablja, da je upravno sodišče že potrdilo volitve za mesto Subotico in da je bilo ravno z ozirom na to navedbo vložena pri upravnem sodišču pritožba. Če sodišče ni smatralo potrebno razveljaviti volitve, more biti to še manj zadosten razlog za obtožbo proti ministru. Nadalje navaja Košutić kot nedovoljeno agitacijo radikalne stranke, da so njega radikali v Subotici sprejeli s klici: »Doli Hrvatli!« Pri tem pa pozablja, kaj vse delajo njegov šef in njegovi prijatelji. Njegov šef, ki je neprestano kričal vsem in vsakemu, vendar ne daje nikomur povoda, obtožiti kakega ministra. Ako na tem temelji obtožba, to sploh ni obtožba po zakonu o ministrski odgovornosti. O tem naj sodi vsakdo, kakor hoče. To je, da se izrazim blago, nesmisel in budalost. Volivni imeniki ne spadajo pod kompetenco notranjega

ministra. Potrjujejo jih sodišča. Če so volilni imeniki sestavljeni samo v cirilici, kar pa v konkretnem slučaju ni res, ne more biti to povod za obtožbo proti notranjemu ministru. Cirilica je ravno pravna. Kakor rečeno, nima notranji minister s tem nobenega opravka. Da so nekateri glasovali dvakrat, trikrat, to je stvar kontrole tamošnjih organov. Ti slučajji se v velikih mestih večkrat dogajajo.

Minister pobija točko za točko. Nato navaja, da so radičevci tisti, ki izvajajo teror proti pristajem drugim strank, in da sta ministra Pavle Radič in dr. Košutič na dan volitev hodila po volilnih lokalih, dasiravno jima zakon to prepoveduje. Glede trditve, da ni ničesar storil, da bi preprečil slučajje, minister izjavlja, da je dal vse navedene slučaje, še preden je bila vložena obtožba, preiskati in vse krivice, četudi jim krivda ni dokazana, radi večje varnosti izročil rednemu sodišču.

Končno izjavlja, da se ta obtožba ne more stvarno vzeti kot obtožba, ker ne vsebuje ničesar konkretnega in je samo izraz splošne mržnje. Z ozirom na to, ker je dokazana njena nepravilnost in je dal vse slučaje preiskati, ne more nanj pasti nobena krivda, pač pa na tiste, ki so to obtožbo sestavili. Zato prosi narodno skupščino, naj to nerensno obtožbo odbije.

Boža Maksimović je končal, nakar se je seja ob 3 zaključila.

Popoldanska seja.

Popoldanska seja se je pričela ob 6 in je bila zelo burna. Prijavilo se je 11 govornikov. Na vrsto sta prišla samo dva. Prvi je govoril bivši minister

Šibenik

kot glavni branitelj obtožbe. Šibenik je uvidel, da razlogi obtožbe ne držijo in je poskušal dokazati upravičenost obtožbe z raznimi novimi obtožbami. Predsednik ga je nato opozoril, da bi se on kot bivši minister moral držati obtožbe. Če so novi slučajji, naj se vložijo nova obtožba. (Radičevci protestirajo.) Šibenik je moral končati svoj govor brez vsakega vtisa, pač pa je samo potrdil, da je to obtožbo težko braniti.

Za njim je dobil besedo v imenu Demokratske zajednice

Agatonović,

ki je istotako, kakor predgovornik, govoril samo splošno o obtožbi. Nato je sam prešel na druge slučaje. Predvsem je omenil včerajšnji slučaj, katerega povzročitelj je bil Sokolović. On je trdil, da je ta glavni krivec danes hodil okrog po gostilnah in povsod pretil. Pravi, da je ta Sokolović neodstavljen, ker ga drži neka višja sila na njegovem mestu. To potrjuje neki samostojni demokrat z medklicem: »Da, vidimo, katera je ta višja sila!«

Z ozirom na to je skupščinski predsednik pozval Agatonoviča na red, da naj se drži obtožnice. V skupščini je nastal velik prepir, v katerem je Agatonović končal svoj kratek govor.

Nato je dobil besedo predsednik vlade

NIKOLA UZUNOVIČ,

ki je izvajal: Obtožba ministra je težko in redko izjemno sredstvo, katerega se pri normalnih parlamentarnih odnošajih politične stranke poslužujejo samo takrat, kadar ni drugih sredstev, da bi se vprašanja, ki jih obtožba vsebuje, predložila na drug način, in samo takrat, kadar nosijo dotične skupine vso odgovornost in vse posledice, ako obtožba ne bi imela rezultata, ako bi bila prazna, kakor ta, ki je na dnevnem redu. Ministrska odgovornost je velika. Njihova politična in parlamentarna odgovornost je velika. Vlada se obtožba proti ministru na podlagi petdesetih podpisov na takšni prazni tožbi, kakršna je predložena, kakor so jo označili ugledni opozicionalci v času, ko je bila predložena. Ker je bila tako prazna, je druga opozicija ni hotela podpisati. Pri takšni obtožbi ima skupščinski predsednik dolžnost, da vso debato drži v okviru same obtožbe. Ako bi šli gospodje v tej logiki dalje, da bi radi petdesetih podpisov moral odstopiti minister, potem, pravi predsednik vlade, vas zagotavljam, da bi se vsak dan spreminjale osebe ministrov, kajti vsak dan bi se v tej atmosferi našli ljudje, ki bi podpisali tako ob-

tožbo. Kdor bi šel po tej poti dalje, bi korenito posekal parlamentarizem. Zato se mora dati ministru, če je proti njemu vložena obtožba, rok, da natančno pripravi svoj odgovor. Ko se je videlo, da ni v obtožbi nobenih dejstev in nobenih razlogov, so govorniki napravili ekskurzije. Govorilo se je o vsem, o čemer ni dobil obtoženec roka, da bi dal odgovor. To je nelojalno. Nisem vstal samo radi tega, ker se je okvir predmeta, ki je na dnevnem redu, prekoratil. Neki govornik se je celo tako daleč spozabil, da je namigaval na nekaj, proti čemur moram protestirati. Znano je, kdo vlada, da ne vlada tisti, na katerega je Demetrovič namignil. (Demetrovič protestira.) Predgovornik je trdil, da obstoja neka višja sila, da je Sokolović nepremestljiv. Na katerega Sokoloviča se to nanaša? Za nekega uradnika je šlo. Še preden je padla zahteva pred odgovornim ministrom, je bil s svojega mesta odpuščen. Nepošteno se govori, da je Sokolović nepremestljiv, in se to govori v trenutku, ko se je že podpisal ukaz o njegovi odpustitvi iz državne službe. Proti takšnemu izražanju v narodni skupščini protestiram. Politične posledice za tako govorjenje pa naj nosijo tisti, ki dopuščajo, da se v njih vrstah delajo takšna namigavanja. Kje pa tičijo razlogi za takšno obnašanje teh gospodov? Ti razlogi, mislim, da se nahajajo v včerajšnjem škandalu, ki se je dogodil v tej hiši. Da bi gospodje kolikor količkolik odvrnili odgovornost pred ljudstvom za to postopanje, so danes vprizorili drug škandal. (Zivahno dolgotrajno odobravanje. Protesti opozicije.)

Gospoda na tej strani pa naj bodo mirni. Tisti, ki so radikalom pred 20 leti peli posmrtno pesem, ki so prirejali slinčene prizore, radi tega niso prišli 20 let na vlado. Zagotavljam jih, če bodo s temi metodami nadaljevali, ne bodo dobili nikdar več ljudskega zaupanja. Kar se tiče volilnih zlorab, pravim, da so bili radikalni tisti, ki so zagotovili volilno svobodo in tajno glasovanje. Ko so minile oblastne volitve in se je že videlo, da je zmaga na naši strani, so gospodje ugotavljali, da so z zmago zadovoljni. V splošnem so govorili, da je njihova zmaga velika. Češ, da se volilni rezultati še niso objavili. Ko so se pa pred par dnevi sestale oblastne skupščine, je bilo vsaj jasno, kakšna je njih zmaga. Njihovo postopanje je samo temu pripisovati. (Ploskanje pri večini.)

KRAVAL. — RAZBIJANJE PO KLOPEH.

Nato sta se javila k besedi Agatonović in Demetrovič, ki sta hotela govoriti v svojo osebno obrambo. Skupščinski predsednik jima na podlagi člena 35 skupščinskega poslovnika ni hotel dati besede, radi česar je nastal v dvorani velikanski kralval. Ker pa je ta kralval trajal dalje časa, je predsednik prekinil sejo.

Po kratkem prekinjenju se je seja zopet pričela. Predsednik je ponovil, da Agatonoviču in Demetroviču na podlagi člena 35 skupščinskega poslovnika ne more dati besede. Radičeva je nastal v skupščini zopet velik nemir. Radičevci so razbijali po klopih in na vsak način poskušali izzvati večje kravale. Z ozirom na to je predsednik narodne skupščine ob pol 10 zvečer na podlagi člena 105 skupščinskega poslovnika sejo prekinil in odredil nadaljevanje za jutri ob 9 dopoldne. Prijavljenih je še deset govornikov.

100 milijonsko posojilo Drž. hipotekarne banke.

Državna hipotekarna banka je leta 1925 sklenila s konzorcijem švicarskih bank (Schweizer Bankverein, Schweizerische Bankgesellschaft, Aktiengesellschaft Leu et Co in Schweizerische Volksbank) posojilo v znesku 10 milijonov švicarskih frankov (110 milijonov dinarjev). Ta konzorcij je dal Državni hipobanki na račun tega posojila predjem v znesku 6 milijonov švicarskih frankov. Sedaj pa izdaja Državna hipotekarna banka potom

tega konzorcija 7 odstotne zadolžnice. Glasom prospektu, ki je izšel te dni v »Neue Zürcher Zeitung«, se vrši vpis teh zadolžnic od 15. februarja do 31. marca. Pogoj so sledeči: Izdaja se zadolžnice po tisoč švic. frankov nominalne s 7 odstotnimi obrestmi, plačljivimi v polletnih obrokih. Prvi kupon zapade 15. avgusta. Emisijski kurz znaša 96 odstotkov. Posojilo se amortizira v 12 letih po določenem amortizacijskem načrtu potom zrebanja. Predčasna odpoved ni predvidena. Za plačevanje obresti in amortizacijo so določene sledeče garancije: dohodki Državne hipotekarne banke, njeno premično in nepremično premoženje, hipoteke, vključene v korist Državne hipobanke v znesku 112 milijonov Din, ki stoje v knjigah Državne hipobanke pod zaporo in se morajo v slučaju navadovanja vrednosti dinarja pod 9 švicarskih centesimov zvišati, in končno državna garancija glasom zakona o Državni hipotekarni banki.

Za vpis pride v poštev le 8 milijonov švic. frankov, ker sta 2 milijona že fiksno plasirana. To posojilo bo služilo v prvi vrsti za odplačilo predjuma v znesku 6 milijonov dinarjev, ostalek pa prejme Državna hipobanka na razpolago za hipotekarna in komunalna posojila.

Novi davki.

Zadnja »Domovina«, ki ji je očitvidno zmanjkalo materiala za hujskanje proti SLS, se kar na lepem izmislila, da je SLS predpisala nove davke za vzdrževanje oblastnih samouprav. Pravi, da bomo sedaj plačevali bivše deželne, pa še oblastne samoupravne doklade.

Isti dan, ko je »Domovina« izšla, pa je SLS v Ljubljani in Mariboru slovesno izjavljala: »Sedanjí gospodarski položaj je izredno težak, tako da ljudstvo ne prenese novih davčnih bremen.«

Ali misli »Domovina«, da dela SLS tako kakor SDS, ki nam je naložila cestni »kuluk«? Tudi za ceste plačujemo že poseben davek, pa nam je žerjavovska vlada bila naložila še kuluk ali pa posebno takso, kdor bi se hotel odkupiti kuluka, tako da bi plačevali dvojni davek za ceste. Le odločnemu nastopu SLS se je zahvaliti, da se je to preprečilo. Naj SDS in »Domovina« ne skrbita, SLS takih stvari ne bo počejala.

Dr. Žerjavove pravljice.

Pa je natrosil v »Domovino« voditelj SDS zopet neresničnih trditve, da jih lahko kar miže zagrabiš. Kaj vse pravi?

»Avtonomija je izginila iz klerikalnih predalov kakor kafa. Pravkar so še prisegali, da nikdar in nikoli ne bomo popuščali boja za avtonomijo, a danes molčijo o njej kakor grobovi.« Isti dan, ko je izšla »Domovina« s to neresnico, pa sta slovesno izjavljala dr. Veble v Mariboru in dr. Breclj v Ljubljani v imenu SLS: Ideal SLS je bil vedno, je in ostane zakonodajna samouprava zedinjene Slovenije.

»Svetozar Pribeževič je dal že 11. januarja sporočiti dr. Korčcu, da on ne pojde v vlado« — res pa je, da bi bila Pribeževič in Žerjav takoj vstopila v vsako vlado, če bi jima bilo le količjak mogoče.

»SLS je preprečila občinske volitve v Ljubljani« — res pa je, da je dr. Žerjav za Ljubljano napravil volilni red, ki odpravlja splošno in enako volilno pravico in da je ta volilni red treba predvsem odpraviti, da bo sploh mogoče upostaviti avtonomijo mesta, ki jo je SDS uničila.

»V zbornici za trgovino, obrt in industrijo sedi klerikalen komisar.« dr. Žerjav pa ne pove, da so komisarja (ki pa ni klerikalec) povzročile goljufije, ki jih je uprizorila pri volitvah SDS.

»Kmetijsko družbo bi radi dali komisarju. Komisarja bi hoteli v Delavski zbornici in v bolniški blagajni« — to si je g. dr. Gregor Žerjav kratkomočno umislil ter svojo fantazijo podal v »Domovino« kot čisto dejstvo.

»SLS je podaljšala vse visoke davke in odklonila naše predloge za znižanje« — toži še naprej dr. Žerjav. Brez ozira na vse drugo bi dr. Žerjav moral vsaj to povedati, da je ta davke postavljajl tuj on.

Take pravljice pripoveduje dr. Žerjav svojim podeželskim liberalnim zarukancem.

Beleške

△ O večnih idejah. »Slovenec« je slovesnemu trenutku primerno podčrtal, da sta obe zastopstvi slovenskega ljudstva v oblastnih skupščinah pričeli svoje delo s skupno udeležbo pri najsvetejši daritvi in tako manifestirali, da vse svoje delo postavita v službo najvišjih idej in moralnih načel. To naše poročilo in ta ugotovitev nima prav nobene zveze in opavka z dnevnimi političnimi dogodki in strankarskimi vprašanji, zato smo ga izrazili na način, nad katerim se ne bi niti največji nasprotnik mogel spodtekniti. Tudi iz takta nismo rekli, kateri poslanci da so se svete daritve udeležili, oziroma katere stranke poslanci, ampak smo govorili o zastopnikih slovenskega ljudstva sploh, ki so s tem v imenu vsega naroda svoje delo postavili v službo Večnega ter pokazali, da hočejo vrediti svoje politično delovanje v tok izveličevalnega dela. Vendar se je našel nekdo, ki je v »Jutru« radi tega na nas izlil celo golido strupa. Mi globoko obžalujemo, da ta neznanec nima toliko tenkočutne spoštljivosti napram stvarim, ki se v vsem kulturnem svetu na tak način ne napadajo, in mislimo, da tega ne bi bil med kakšnim drugim narodom sposoben niti najbolj zagriženi svobodomislec, ako ima le količjak kulture. Kajti noben kulturni človek, naj bo še tako antiklerikalen, ne bo šel na tako surov način dokumentirati, da ne stoji v službi večnih idej, ampak samo minljivih stvari. Sicer pa so slovenski »naprednjaki« s tem izbruhom sami sebe izvrstno karakterizirali.

△ Poročili velikih županov. M. A. C., ki se norčuje iz večnih idej, se v »Jutru« razburja tudi, ker smo objektivno označili poročili obeh zastopnikov velikih županov kot izčrpní, na drugi strani pa poudarili, da velika župana ne uživata zaupanja ljudstva. Naj se »Jutro« ne trudi dokazovati nam laži! Poročila ni sestavil veliki župan, ampak strokovni referentje, in če komu gre hvala za podatke o poročilu, gotovo ne velikemu županu osebno. Kajti če bi bil veliki župan hotel poročati o svojem delu, bi bil moral navajati, koliko županov je odstavil, občinskih odborov razpustil, SDS gerentov postavil, kako je konfisciral »Slovenec« in ustavil »Domoljuba«, kako je imenoval zapupnike SDS v okrajne cestne odbore itd. To poročilo bi bilo precej drugačno kot pa je bilo poročilo referentov, a resnično bi bilo ravnotako. Tudi to poročilo bomo še slišali v oblastni skupščini, naj »Jutro« le malo potrpi, bo še imelo dovolj prilike braniti svoja ljubljena.

△ Radikalno-popovsko vlado imenuje Radič sedanjo vlado. Ne bo dolgo, ko bodo naši radičevci trdili, da o duhovnikih vedno spoštljivo govorje. Zato si je dobro to zapomniti.

Anglija in Rusija.

Angleška nota Rusiji kaže, da je postalo razmerje med obema državama skoroda nevzdržljivo in da se Anglija pripravlja, da temu stanju napravi konec. Svetovni politični položaj postaja s tem izredno resen.

Ne da se tajiti, da je ruska propaganda morda za stoletje pospešila narodno probujo vzhodnih narodov in s tem ogrozila britanski svetovni imperij. Toda ne sme se pozabiti, da ima na tej probuji tudi svetovna vojna svoj veliki delež, neglede na to, da je sovjetska Rusija sama otrok te vojne.

Če pa Sovjetska Rusija na Vzhodu ne škodi britskih interesov in brezobzirno izko-

Mohorjeva družba v ljubljanski škofiji v letu 1926.

(Nekoliko statistike.)

Letošnji »Domoljube« od 3. 10. in 17. februarja je prinesel pregled mohorjanov po župnijah in odstotkih. Pred imeni župnij čitamo še važno opombo, da razvrstitev ne more biti do pičice natančna zato, ker se na več krajih — zaradi priročnosti — naročniki ne vpisujejo v svoji župniji, ampak v sosedni. (Tako n. pr. jih je v Litiji vpisanih 155, a g. statističar ima iz zanesljivega vira, da jih je od teh iz Litije 80, 13 iz Šmartne, 15 z Vač, 47 s Save.) Vendar pa so taki slučajji le bolj izjeme; zato se splošno pregled ujema z dejanskim stanjem. — Mislimo, da bo tudi čitatelje »Slovenca« zanimala ta statistika. (Številka na desni znači lapski %.)

Takole se vrstijo župnije z ozirom na l. 1926: 14% izkazuje Motnik, ki koraka na čelu vsem (lani je imel 10%).

13%: Vranja peč (lani 11%).

12%: Črnuče (12), Mošnje (11) (Brezje), Gorice (12), Lom (9), Bohinjska Bela (9).

11%: Reteče (10), Velesovo (11), Ribno, Bukovščica (11), Bevke (9), Sv. Križ nad Jesenicami (10), Javorje pri Litiji (10).

10%: Sv. Gregor (9), Litija, Leše (10), Sv. Helena (9), Koprivnik (9), Kamna gorica (10), Sv. Jošt nad Kranjem, Mavčiče (8), Turjak (7), Ježica (9), Rateče (9).

9%: Križe (8), Trboje (9), St. Vid nad Ljub-

ljano (7) (z zavodom Sv. Stanislava), Mekinje (9), Besnica (7), Podbrezje (8), Predvor (8), Homec (7), Ljubno (8), Kropa (8).

8%: Radovljica (7), Begunje pri Cerkljici (7), Sv. Lenart (8), Jezerško (in št. Andraž), Zabnica (8), Sora (7), Čemšenik (4) (Izlake), Šenturška gora (8), Davča (7), Trstenik (7), St. Lovrenc (5), St. Jakob ob Savi (7), Vodice (Škarnuša) (5), Sv. Katarina nad Ljubljano (7), Šmartno pod Šmarno goro, Sv. Planina (31), Dražgoše (7), Gorje (7), Roval (7), Zapoge (7), St. Ožbalt (7), Zelenciški (7), Sava (2), Lesce (5), Dobrava pri Kropi (6), Kranjska gora (6), Dovje (5), Zaplana, Poljane nad Škofjo Loko (7), Velike Poljane (4), Dupleje (5), Smlednik (7), Novo mesto, Štanga (5), Trnovo (v Ljubljani) (5).

6%: Naklo (6), Peče (6), Begunje (na Gorenjskem) (6), Planina (pri Rakeku) (5), Zallog Lučine (5), Blagovica (4), Stolna župnija (v Ljubljani) (7), Ihan (7), Stara Oslica (5), Črnomelj (21), Kranj (5), Gora (5), Srednja vas (v Bohinju) (6), Horjul (6), Stara Loka (5), Dol. Vrhnik (6), Tunice (6), St. Jošt nad Polhovim gradcem) (5), St. Peter pri Novem mestu (4), Bučka (31), Dolenji Logatec (4), Loški potok (5), Zelimlje (7), Sestro (5), Javorje (nad Škofjo Loko) (5), Višnja gora (6), Babno polje, Soteska, Podlipa, Nova Oslica (5), Bled (6), Breznica (6), Krško, D. M. v Polju (5), Struge (4).

5%: Brdo (št. Vid), Črni vrh (nad Polhovim gradcem), Bela cerkev (2), Nevle, Predoslje, Grahovo, Zgornji Tuhini, Tržič, Dole, Vič, Škofja Loka, Krašnja, Gornji Logatec, Šodražica (8), Dobr-

nik, Sv. Duh, Selca, Zasip, Brezovica (4), Koroška Bela, Preska (3), Polhov gradec, Ribnica (4), Komenda (4), Spodnji Tuhinj (3), Unee.

4%: Mengeš (Grobļe) 3, Kresnice, Domžale, Sv. Jakob (v Ljubljani), Trebnje (2), Svibno, Rudnik, St. Gotard, Fara pri Kostelu, Gozd, St. Jurje pri Smarji, Stična, Vavta vas (3), Prežganje, Jesenje, Ovišče, Šmartno pri Kranju, Spitališč (2), Čatež pod Zaplalom (3), Bohinjska Bistrica, Radeče pri Zidanem mostu, Presejce, Zalina (3), Stari trg pri Ložu, Sela pri Šumberku, frančiškanska župnija (v Ljubljani), Banja Loka, Cerkljica, St. Lambert, Mokronog, Dobrova, Rovte, Leskovec, Polica, Moravče (Sv. Križ, Sv. Trojica, Vrhpolje), Velike Lašče (3), Javor, St. Vid (pri Stični), Tomišelj (3), Kokra, Žiri, Kamnik in Radomlje (3), Šmartno pri Litiji, Kostanjevica (3), Kovor

3%: Primskovo, Cerklje pri Kranju (4), Metlika, Mirna, Sela (pri Kamniku), Šmarje, Sv. Gora, Velika Dolina (1), Borovnica (2), Krka, Brusnice, Hotedražica, Hotič, Janča, Rob, Smihel pri Novem mestu, Ig, Zagradec, Zlato polje, Kopanj, Dolenja vas, Senčur (Hrastje, Olševček), Dobropolje, Čatež ob Savi, Bloke, Mirna peč, Lipoglav, Dragatuš, St. Jurij pod Kumom, Sv. Trojica, St. Rupert, Stranje, Trata, Sempeter (v Ljubljani), Cerklje ob Krbi, Raka (2), Radovica, Sv. Vid nad Cerkljico (2), Sorica, Polanik, Vače, Žužemberk, St. Janž, Ambrus.

2%: Šmarjeta, Prečna, Sv. Križ pri Litiji, Škofjan pri Turjaku, Čošnjice, Trebelno, Studene, Zldhovo, Dobovec, Leskovec, Ajdovec, Dole, Sv. Križ pri Kostanjevici, Podgrad, Rakitna, Adle-

šiči, Zagorje, Toplice, Sv. Trojica v Tržiču, Boštanj, Draga, Osilnica, Golo, Suhor, Stopiče, Stari trg pri Črnomlju.

1%: Smihel pri Žužemberku, Škocijan pri Mokronogu, Kočevje, Semič, St. Jernej (1), Vrh (Sv. Trije kralji), Sinji vrh, Podzemelj, Vinica (1), Spodnji Log, Poljane pri Toplicah, Hinje (1), Nemška Loka, Stara cerkev (pri Kočevju), Čermošnje.

Lani smo bili zapisali (»Slovenec«, 11. februarja), naj bi se za leto 1926 dvignilo število naročnikov v vsaki župniji vsaj za en odstotek, nazadovalo naj ne bi nikjer; primerjali smo precej postavk — ne vseh — in z veseljem našli, da se je v veliki večini število res dvignilo, večkrat še več kot za en odstotek, kar za dva, tri, tudi štiri. Vidi se, da se je delalo in agitiralo. Pa, ali res ne bi šlo še višje? Naš cilj bodi: 10% v vsaki župniji! Letos (1927) dobi vsak naročnik pet knjg za — 20 Din. Mohorjan.

Naznanila

Zveza trezne mladine. Danes ob 16.30 se vrši kurz iz alkoholnega vprašanja v Akad. kolegiju za nižješolce. Ob 17.30 se pa polagano izpti iz alkoholnega vprašanja. Po kurzu 2. seja ožjega odbora.

V Sori pri Medvudah bo na pustno nedeljo ob treh popoldne burka v treh dejanjih »Scapinove zvijače«. Pridite v obilnem številu.

Prosvetno društvo v Smledniku ponovi v nedeljo dne 27. t. m. burko »Babilone«. Ker je žela preteklo nedeljo igra popolen uspeh, pričakujemo iz bližnje okolice obilne udeležbe. Vstopnice se dobe v predprodaji pri g. organizistu.

rišča privlačnost svojih naukov med podjarmljenimi mongolskimi narodi, je pa na drugi strani seveda tudi res, da i Velika Britanija ne priznava Sovjetski Rusiji in jo iz vsega početka z vso svojo ogromno politično in gospodarsko močjo ovira in izpodbija vse njene korake, da se ne more razmahniti. Tu sta dejansko trčila drug ob drugega dva svetova, ki sta drug drugemu napotni in morata, ako ohraniti svoje gibanje v dosedanjem pravcu, v nedolgem času tvegati borbo na življenje in smrt. Da bi danes v tem boju, ako bi Japonska in Kitajska ostali vsaj nevtralni in bi Indija ostala na strani imperija — vojaško zmaga Anglija, ne more biti nobenega dvoma. Seveda bi pa ta zmaga nikdar ne bila taka, da bi ogromna Rusija bila za vedno pokorjena in znatno oslabiljena. Rusije ni zmozel niti Napoleon in Japonska je kljub svoji neoporečni vojaški zmagi ponudila Rusiji izredno mil mir in kljub Mandžuriji negovala z njo poslej zelo dobre odnose.

Pred orjaskimi napori pa bi stala Velika Britanija, ako bi Rusija v morebitni vojni dobila zaslombo v Kitajski in Japonski in bi morda tudi Indija skušala izrabiti trenutke, da bi se osvobodila britanske nadvlade. Brez dvoma je tedaj tudi britanski riziko glede vojne z Rusijo zelo velik, mogoče večji nego bi mogel biti dobiček, ki bi ga prinašal srečen uspeh.

Nekaj drugega je seveda, ako Anglija ne zasleduje dalekosežnejših načrtov, nego da povzroči padec sedanjega boljševiškega režima. Mogoče je, da bi ob morebitnem vojaškem porazu ruski kmet vrgele svoje sedanje oblasti — s prestola. Kdo bi jih nadomestil: carizem ali demokratizem ali kak samozvane ali pa morda socialistična republika v novi izdaji? Kdo bi mogel vedeti, kakšna sila bi v danem trenutku potegnila za seboj dušo ruskega kmeta? Sploh pa niti ni gotovo, da bi neuspeh na bojnem polju vrgele sedanji režim, ki je ruski kmetu ipak prinesel dosti, zlasti v gospodarskem pogledu in je tudi v zunanji politiki skrbel za utrditev ruskega prestiža in svetovne pozicije. Potemtakem torej Angliji zmaga tudi takega omejenega cilja ne bi prinesla z vso gotovostjo.

Pri vsem tem je pa brez vsakega dvoma, da bi zadala Rusiji vojna z Anglijo strahovite rane, na katerih bi krvavela nedogleden čas — saj si niti še po svetovni vojni in revoluciji niti napol ni opomogla. Mogle bi nastati v notranjosti nove usodne zmede, ki bi jih utegnile zavezne države izkoristiti na svoj lastni račun. Japonska in Kitajska bi se morda dali zvabiti v bojno fronto proti Rusiji, ako bi mogli upati, da iztisneta Rusijo iz Mandžurije za Stanovsko gorovje in ostaneta sami gospodarici

ob Tihem morju — čeprav po milosti Velike Britanije.

Tako Rusija kakor Anglija bi torej v vojni več tvegali nego bi mogli doseči, neglede na ostali svet, ki bi mu pretitili novi zapletitaji, nova nesreča. Mi smo že enkrat naglasili, da je po spravi med Nemčijo in Francijo največja

in najvažnejša naloga Društva narodov, da doseže spravo tudi med Rusijo in Anglijo. Sedaj je pravi trenutek, da se tega orjaskega dela loti. Sovjetska Rusija naj pokaže, da je dovolj modra, da noče z glavo skozi zid, a g. Chamberlain naj si v drugo zasluži mirovno nagrado!

Kantonci pred Šangajem.

Šangaj, 25. febr. Po zadnjih vesteh ima kantonska armada Kašing že daleč za seboj in se v urnih pohodih bliža zadnjim šangajskim obrambnim postojankam pri Sungkian-gu. Tu je zbranih 50.000 mož, katerih vojaška sposobnost in zanesljivost je pa zelo dvomljive vrednosti.

Poraženi šangajski generalni guverner Sunčuanfang je v zadnjih dneh izginil in se ne ve za njegovo usodo. Širijo se govorice, da so ga dijaki in delavci umorili.

Strokovne organizacije so sklenile, da se štrajk konča, toda pozivu se je odzval le del delavstva.

Napovedal se je nov enodnevni štrajk v živezni panogi. Noben Kitajec ta dan ne bo nobenih živil ne kupoval ne prodajal ne vžil. Tudi ta štrajk je zamišljen kot protestna demonstracija proti navzočnosti Sunovih čet.

v Šangaj, 25. febr. (Izv.) 3000 vojakov ar-

made generala Suna je danes dospelo iz Nankinga. Vsak dan dosepe veliko število vojaštva, ki se pripravlja na odločilno bitko za Šangaj. Vrhovno poveljstvo obrambe je prevzel Ki-angsi.

v Šangaj, 25. febr. (Izv.) Čete generala Sunčuanfanga so oplenile vse trgovine v Sunkian-gu. Veliko vojakov je bilo obsojenih na smrt.

v London, 25. febr. (Izv.) Iz Tokija poročajo preko Harbina, da se sibirskie čete zbirajo na mandžurski meji. Armada je izpopolnjena s številnimi oddelki ruske vojske.

v Šangaj, 25. febr. (Izv.) Od večerj dalje je vse mesto v največji napetosti. Vsi inozemci so morali oditi v svoje okraje. Po ulicah stoje v stalni pripravljenosti oklopni avtomobili, da prepreči vsako zbiranje na ulicah. Vsak čas pričakujejo odločilne bitke za mesto.

Odmevi angleške note.

London, 25. febr. Konservativni listi so skrajno nezadovoljni s Chamberlainovo protestno noto Rusiji. Po njihovem mnenju bi bil takojšnji prelom vseh odnosov s sovjetsko vlado in izgon vseh sovjetskih državljanskih edino pravi korak. Ostali listi pa si tudi ne delajo posebnih upov glede učinka te note; pravijo, da bo le dvignila na nasprotni strani nove tožbe in obtožbe. »Westminster Gazette« piše, da duh note ni tak, da bi bilo pričakovati spravljivega odgovora. Ne želimo, zaključuje list, da bi se narod prenaljil do tako resnega koraka, kakor bi bil prelom diplomatskih odnosov.

Berlin, 25. febr. Kritična napetost med Anglijo in Rusijo vzbujajo v tukašnjih političnih krogih veliko vznemirjenje in skrbi zaradi mogočih zapletljivost v svetovnopoličnem položaju. »Berliner Tageblatt« in »Tägliche Rundschau« opozarjata na resnost položaja. Niti odkritosrčna volja na obeh straneh, da se izogneta vojni, sedaj ne daje več zadostnega jamstva, da se ohrani mir. »Vorwärts« naglašja, da se v morebitnem spopadu Nemčija ne more pridružiti ne Angliji, pa tudi ne Rusiji. Tem nujnejša pa postaja potreba, da se Nemčija tesneje nasloni na Francijo. Nemčija—Francija je oblika, ki jo politični interes Nemčije vedno znova zahteva.

Madžarski uspehi na poslaniški konferenci.

Pariz, 25. febr. (Izv.) Poslaniška konferenca je z glasovi Italije, Anglije in Japonske proti Franciji sklenila, da je Madžarska zadoštila določbam trianonske pogodbe glede razorožitve. Ugovori držav Male antante se niso upoštevali, marveč so se poslani na vpogled mednarodne vojne komisije v Budimpešto.

Angleško-ameriško nasprotje v Nicaragui.

Newyork, 25. febr. (Izv.) Angleški odpravnik poslov v Managui je izročil tamkajšnjemu ameriškemu poslaniku noto, v kateri angleška vlada naznanja, da bo poslala v nicaraguanške vode svoje vojne ladje, da zaščitijo življenje in imetje svojih državljanov.

V Washingtonu so nad tem korakom Anglije skrajno presenečeni. Državni tajnik Kellogg je izjavil, da je Amerika vse storila, da zaščitijo tudi britsko imetje. Vladni krogi pri-

znajajo, da bi utegnili ta korak Anglije povzročiti najresnejše komplikacije.

Nove volitve v Avstriji?

Dunaj, 25. febr. Politični položaj se je zaostril tako, da se zde edino sredstvo volitve. Priganjači so socialni demokrati, ki forsirajo socialno-zavarovalni zakon, ki se mu pa iz vseh sil upirajo kmetje in kapital. Spricho do skrajnosti izvedene politične organizacije v Avstriji in spricho dejstva, da se namerava ohraniti dosednji volilni sistem, pa od novih volitev ni pričakovati kakršnihkoli večjih izprememb v posestnem stanju političnih strank. Samo velikonemci utegnejo izgubiti še kaj od svojih itak maloštevilnih mandatov. Dr. Seipel misli voditi volilni boj na podlagi skupnih list vseh nemarksističnih strank, a je malo

Dnevne novice

★ Umeščen je bil včeraj, dne 25. februarja na župnijo Zasip g. Anton Demšar, kaplan v Mengšu.

★ Nameščen je za kaplana v Mengšu g. Franc Gornik.

★ Za spomenik kralju Petru I. Osvoboditelju. Odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju, ki se je osnoval v okviru Združenja rezervnih častnikov, je razposlal te dni vsem denarnim zavodom in premožnejšim zasebnikom prošnje, da vsak po svojih močeh prispeva v ta patriotski namen. To prošnjo bo gotovo vsak, kdor le more, upošteval, ker gre za to, da Slovenija z dostojnim spomenikom pokaže svoje globoko spoštovanje do velikega kralja.

★ Iz državne službe. Kralj je podpisal ukaz, s katerim se načelnik gradbenega oddelka v Novem mestu g. Alfred Wallfried pomakne v 5. skupino I. kategorije, ing. g. Miklavc pri glavnem ravnateljstvu pa v 6. skupino I. kategorije.

★ Znanilke pomladi. Dne 24. t. m. so žebele nosile v Višnji gori prve pisane hlače, prvo obnožnico iz reše.

★ Zaščita savinjskega hmelja. Na prošnjo interesentov je g. minister dr. Kulovec sklical za dne 6. marca anketo producentov in slovenskih trgovcev, na kateri se bo obravnavalo o nujnih potrebah zaščite savinjskega hmelja. Iskreno pozdravljamo ta korak ministrstva in želimo, da bi ta anketa imela veliko uspeha, ker grozi sicer našim Savinčanom že v doglednem času velika katastrofa, ako se ne zavarujejo pred grozečo nevarnostjo. Pohvalno moramo tudi omeniti postopanje ministra g. dr. Kulovca, ki je takoj po prejemu tozadevne prošnje sklical prepotrebno anketo.

★ Važno za vinarje, viničarje in šole. — Letak »Grodni sukač« v obliki brošure, ki ga izda vinarški in sadjarski odsek Kmetijske družbe v Mariboru, je gotov. Manjkajo samo še podobe v barvotisku, ki se dnevno pričakujejo iz inozemstva, nakar se nemudoma prične z razpošiljanjem. Cena letaku bo samo okoli 5 Din s poštnino vred. Priporočajo se skupna naročila, n. pr. po Kmetijskih podružnicah, ki dobe brošure brezplačno na ogled. Naročila sprejemata navedeni odsek in ravnateljstvo srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Ako vreme dopušča, naj se trsna rez le obavi. Se druga dela proti škodljivcu po navodilih v letaku se lahko obavijo tudi po že izvršeni rezi. — Ravnatelj Andrej Žmave.

★ Nadaljnji trije učni tečaji na srednji vinarški in sadjarski šoli v Mariboru se vrše zaporedoma pet dni, to je od 8. do 12. marca t. l., in sicer: I. dne 8. marca (torek) o trsnici rezi in o grozdnem sukaču; II. dne 9. marca (sreda) o cepljenju in trsnici; III. od 10. do 12. marca (četek, petek in sobota) o kletarstvu. Pouk obsega predavanja in razkazovanja z vajami. Začetek vsak dan ob 9. uri. Vinarji in njih odrasli otroci obojega spola se naj tečajev udeležijo v obilnem številu. Pisemne prijave

verjetno, da bi pridobil za to velikonemce in zlasti liberalni Bauernbund. V prvi vrsti bodo zastavili krščanski socialisti vse svoje sile v to, da pride do protimarksističnega volivnega kompromisa na Dunaju, ki bi ga radi iztrgali iz rok sedanje socialistične večine.

ANGLEŠKO-JUGOSLOVANSKA TRGOVINSKA POGODBA.

London, 25. febr. (Izv.) V odgovoru na neko vprašanje v spodnji zbornici je tajnik trgovskega ministrstva izjavil, da je angleško-jugoslovanska trgovinska pogodba parafirana in da se v kratkem podpiše. Pogodba se ne nanaša na predvojni trgovinski dolg, s ukrepeno je vse potrebno, da se o tem predmetu začne pogajanja med interesenti.

SPORAZUM MED POLJSKO IN LITVO?

Berlin, 25. febr. Poročila iz Rige kategorično trdijo, da se je po prizadevanju Anglije med Poljsko in Litvo sklenil sporazum. Vilnško vprašanje se je rešilo začasno na sledeči način: Poljska se teoretično odreče suvereniteti nad vilnškim ozemljem in prizna njegovo pripadnost k Litvi. Litva pa pristane na nadaljnjo vojaško zasedbo Vilne, dokler se razmere v Rusiji odločilno ne izpremenijo. Kakor hitro pa Rusija neha ogrožati zapadne sosedbe, Poljska Vilno izprazni in vrne Litvi.

FRANCIJA ODKLANJA ŠPANSKE ZAHTEVE GLEDE TANGERJA.

Pariz, 25. febr. Francoska delegacija je izročila španski delegaciji odgovor na spomenico. Francija odklanja špansko zahtevo, da bi se Tanger priključil španskemu pasu; pač pa je pripravljena pristati na upravne koncesije Španiji.

TIRANSKI PAKT V ITALIJANSKEM PARLAMENTU.

Rim, 25. febr. (Izv.) Mussolini je predložil parlamentu zakon o ratifikaciji tiranskega pakta. V utemeljitvi pravi Mussolini, da je zemljepisni položaj Albanije ukazuje sodelovanje Italije in Albanije. Zavarovanje albanske neodvisnosti je potrebno za varnost Italije in Albanije. Zavarovanje albanske neodvisnosti je potrebno za varnost Italije in njenega položaja na Jadranu.

F. WERTHEIM & COMP.

KASSEN- und AUFZUGSFABRIK AKT. GESELLSCHAFT
WIEN, IV/2., MOMMENGASSE NO. 6

DOBAVLJA:
BLAGAJNE
jekleno oklopne
za vzdavanje
varnostne ključavnice
domače hranilnice

DVIGALA
za osebe, tovore, jedila in akte
dvigala za bolnike
paternoster dvigala za opeko
preizkuševanje in
popravlila dvigal

Za dvigala:
Glavno zastopstvo za Slovenijo in Hrvaško
Direktor Ing. R. Roesser, Ljubljana,
Gledališka ulica 4/III.

Za stalno montažo in revizije
Nadmonter Vilim Trager, Zagreb,
Gundulićeva 23.

Generalno zastopstvo za Bosno
„Montania“, Tehnično komercialno Poduzeće,
Sarajevo, Kralja Petra ulica 9

† Urbanu Zupancu.

Učenjak ni bil. Pisatelj tudi ne. In politički tudi ne. Živel pa bo v svojih hčerah, predvsem v dr. Almi por. Sodnikovi in v slikarici Anici tudi por. Sodnikovi.

Bil je skrben oče. Za šolanje in za napredek svojih otrok se je brigal prav do zadnjega. Bil je ljubeč oče: tudi ko je hčere poročil, jih ni pustil iz svoje hiše. Vsaka je dobila v njegovi hiši dom in stanovanje, tako da je živel in se staral in pomlajal obenem v krogu svoje družinice.

Velik je bil on posebno v ljubezni do svojega rojstnega kraja.

Njegov rojstni kraj je Martinj vrh. Prostrano hribovsko selišče je to, položeno ob pobočjih Mladega vrha, Kropivnika in Vancarja. Oddaljen je od svetovnega prometa, a vendar je dal slovenskemu svetu nekaj znanih mož: profesorja naravoslovca J. Suška, nadučitelja M. Ranta i. dr.

Stric umrlega Urbana je bil svetovno izobražen mož, stari Ljubljancem še morda znani notar dr. Jernej Zupanc. Mož, dobitnik svoje rojstne župnije, ki je pozidal šolo pri Sv. Lenartu in dal napraviti v župni cerkvi istotam na svoje stroške nove orgle, ljubko in zadnje Goričevsko delo.

Ta stric je vzel umrlega Urbana k sebi že v zorni mladosti. In pa njegovo sestro Anjco. Ta pa je kmalu v Ljubljani zamrla, in dr. Jernej je vso alej obratval vso skrb za šolanje in za vzgojo svojega nečaka.

Morda se je prav od tega strica navzel tiste gorke ljubezni, ki jo je vedno do poznih sivih let gojil do svojega Martinjega vrha. Ni bil tak, kakor je mnogo naših, ki se mu zdi kmetaki dom nekaj aramotnega, potem ko je poskušal nekaj gosposkega kruha, ki se mu zdi naši narodni običaji nekaj neumnega, zato ker jih morda ne poznajo Nemci, Francozi in Angličani — celo Amerikanci ne!

Leto za letom — in vedno bolj — se je veselil tistega dne, ko so mu rekli: »V Martinj vrh

bomo šli.« Kot otrok je hrepenel po svojem domu, po Posočnikovi hiši, po svojih bratih in sestrah, po sorodnikih, po znanih. Postal je hribovec med hribovci, sikel je finega Ljubljancana, po domače, preprosto je občeval s svojimi, kakor bi bil od nekdaj doma med preprostimi ljudstvom na deželi. Z bistrimi očesom je opazoval raznovrstne narodove običaje ob raznih slovesnih in neslovesnih prilikah: ob krstu, ob poroki, ob pogrebu, o kresu. Ga. prof. dr. Alma ve, da je res, kar govorim.

Ponosen je bil na svoje Martinjvrharje. Vabil jih je v Ljubljano k sebi, dajal jim delo in hvallil je svojim znancom njih pridnost, podjetnost, nadarjenost, prisrčnost. »To so Martinjvrharji!«

Ko je šolska oblast napravila za Martinj vrh zaslono ekskurendno šolo, so se živo zanimali za njen razvoj, za njen napredek, da, prav za vsakega otroka. Tudi na pomoč nam je priskočil večkrat z denarno pomočjo za knjižnico, za učila, za učne knjige. Kot bivši zaslonski učitelj vem, da je to res.

S solzami v očeh se je leto za letom poslavljaj od svojih hribov, od svojega Martinjega vrha, od svojih rojakov in od čedalje bolj redkih znancev.

Lansko leto ga ni bilo več. Deloma radi smrti svojega zadnjega brata; preveč sta se ljubila, preveč bi ga bil vsak kotiček spominjal nanj; deloma so pa tudi leta prinesla svoje: začel je pešati. Ni ga bilo več in ljudje, njegovi Martinjvrharji, so prav slutili: »Zdaj pa tudi Urban ne bo več dolgo.«

In res. Te dni poročajo črnoobrobjeni parti, da je za vedno zapustil svoje, svoj Martinj vrh, da se je dvignil v nebeške višave...

Njegovi ljubezni do rodne grude pa naj te vrstice ohranijo malo spomina!

J. Langerhola.

Ali si član Mohorjeve družbe?

stradamol! Zategadelj vas prosimo in vam kličemo: Spomnite se nas najbednejših in ko se boste najbolj veselili, takrat nabirajte za nas bedne slepe in darujte Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

★ **Električne ure v Zagrebu.** Poročali smo že, da je zagrebska občina dala v mestu zgraditi tri električne ure. V četrtek je prišla prva funkcionirati ura na Wilsonovem trgu. Ostali dve, na Jelačičevem trgu in pred glavnim kolodvorom, sta pričeli včeraj. Na Wilsonovem trgu se je okrog četrta na 7 zbrala ogromna množica, baš ko so naravnavali uro, da prične kazati pravi čas. Za te ure je glavna ura v Mestni hranilnici, odkoder so napeljali žice v posamezne električne ure. Te ure nimajo nobenih strojev, ampak jih goni akumulator. Stale so 200.000 Din.

★ **Splitsko gledališče v krizi.** Ker se je za splitsko gledališče zmanjšala državna podpora, je bila gledališka uprava prisiljena ali reducirati plače za 50 odstotkov ali pa gledališče zapreti. Ker so igralci reducirajo plačo odklonili, je gledališče v resni krizi.

★ **Vodovod v Šibeniku.** Finančno ministrstvo je dovolilo 350.000 Din za gradnjo mestnega vodovoda v Šibeniku.

★ **Katoliški dom v Varaždinu.** V Varaždinu se razni krogi resno pečajo s tem, da bi se že letošnjo jesen otvoril katoliški dom in napenjajo vse sile, da se njih načrt uresniči.

★ **Zetska oblastna skupščina se ni sestala.** Ker je dubrovaško upravno sodišče verificiralo samo 10 mandatov zetske oblasti, se ista oblastna skupščina ni mogla sestati. Poslanci se bodo mogli zbrati na prvo sejo najbrž šele dne 2. marca.

★ **Nogavice, vezanine in žepne robce** kupite najceneje v trgovini Osvald Dobeic, Ljubljana, Pred škofijo 15 in Sv. Jakoba trg 9.

★ **Došla velika izbira krasnih bluz in otroških obloke.** — M. Kristofič-Bužar.

Ljubljana

○ **Rokodelski dom.** Jutri bo v Rokodelskem domu običajna predpustna prireditev s petjem in gledališko predstavo. Na sporedu so tudi šaljivi pevski zbori, kupleti in druge zanimive nove točke, ki bodo nudile veliko razvedrila. Društvo je razposlalo vabila le onim svojim prijateljem, ki se navadno udeležujejo prireditev v Rokodelskem domu, vljudo pa vabimo prav vse svoje dobrotnike in prijatelje, da bi posetili jutrišnjo prireditev. Pričetek bo ob 7 zvečer.

○ **Umrila je včeraj gospa Magdalena Pettau.** roj. Klemenc, upokojena tobačna delavka. Pogreb se bo vršil danes ob 2 popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu. Naj v miru počiva!

○ **Smrt grajskega čuvarja.** Sinoči, približno ob pol 6 zvečer, je preminul na posledicah vojne grajski čuvar Ivan Možan, star 48 let. Močan si je v svetovni vojni nakopal tako težko bolezen, da je bil zadnje čase popolnoma hrom na nogah in rokah ter ni mogel napraviti sam niti ene kretnje. Zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke.

○ **Strokovna zveza javnih namestencev** ima danes ob 20 širšo odborovo sejo v kleti konsumnega društva, Kongresni trg 2. Ker se bodo obravnavali zelo važni predlogi, je vljudo vabljen celokupni odbor. — Tajništvo.

○ **Dvojni jubilej.** Dne 1. marca bo praznoval g. Viktor Tančič, širum Slovenije znani nadzornik pivovarne Union, šestdesetletnico rojstva in obenem petindvajsetletnico službovanja v pivovarni. G. Tančič je rojen v Šmarju pri Jelšah kot sin uglednega trgovca. Kot nadzornik pivovarne potuje že dolgo vrsto let po Sloveniji in si je v svoji 25 letni službi pridobil povsod prijateljev. Vsled svojega ljubeznivega obnašanja in zdravega humorja si je znal vedno olajšati življenje, tako da je povsod priljubljen, kamor pride; preprijljivost in čmernost ste mu tuji. Prav vsled vedno vedrega razpoloženja se je ohranil čvrstega, tako da pri svojih šestih križih premaga marsikatera mladeniča, ki še davno ni doživel Abrahamove dobe. Ob njegovem dvojnem jubileju mu iskreno čestitamo in želimo, da bi mu dal Bog učkati v neokrnjeni svežosti še več srečnih in veselih jubilejev. V »Ilustriranem Slovincu« pa bomo videli, kako izgleda ob svojih šestdesetletnici ta čvrsti mladenič.

○ **Gremij trgovcev v Ljubljani** opozarja vse člane, lastnike avtomobilov, da poteče rok za vplačilo takse na vozila konec februarja. Na navedena vozila se pobira taksa ne glede na to, ali se rabijo in ali so uporabna. Za zamudna plačila se naloži lastniku vozila kazen v izmeri tri.

○ **Slovensko zdravniško društvo** ima danes, dne 26. februarja, ob 20 zaupen sestanek.

○ **Komite natakarev in kavarnskih uslužbencev** je povodom prireditve, ki se je vršila 10. februarja, daroval 500 Din za mestne reže Ljubljanske.

○ **Mednarodni urad dela.** Delavska zbornica v Ljubljani bo priredila poljudno predavanje o organizaciji in poslovanju Mednarodnega urada dela v Ženevi v nedeljo 27. februarja ob 9 dopoldne v veliki dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevih cestih. Predava tajnik mednarodnega urada dela v Ženevi g. dr. Živko Topalović. Predavanju so vabljeni delavci in nameščenci ter vsi, ki se zanimajo za socialno politična vprašanja.

○ **Film o Fordovih tovarnah.** Prosvetni odsek Delavske zbornice bo priredil v ponedeljek 28. februarja ob pol 8 zvečer v Mestnem

domu predavanje o znanih Fordovih ameriških tovarnah. Predavanje spremlja film, ki kaže ves delovni proces v teh tovarnah. Vstopnina 1 Din.

○ **Društvo drogistov za Slovenijo** sklicuje izredni občni zbor dne 6. marca v restavraciji »Ljubljanski dvor« ob pol 10 dopoldne. — Predsednik, 1892

○ **Tedenski zdravstveni izkaz.** Od 15. do 21. februarja je bilo v Ljubljani rojenih 32 otrok, in sicer 19 moškega in 13 ženskega spola. V istem času je umrlo 28 oseb, 18 moških in 10 žensk. Domačinov je umrlo 17, tujcev pa 11.

○ **Pobeg.** Iz državnega vzgajališča v Ljubljani je pobegnil petnajsetletni Ciril Bitenc.

○ **Nesreča na železnici.** Sinoči je prišel premikač na gorenjskem kolodvoru Matevž Berčič, stanujoč v Zelenci jami, tako nesrečno pod vlak, da so mu kolosa odrezala štiri prste na levi nogi. Berčiča so prepeljali z rošilnim avtom v splošno bolnico.

○ **Tat pod ključem.** Policija je aretirala Franca Raka, 41 let starega delavca pri železničarski nakupovalni zadrugi. Rak je kot uslužbenec te zadruge skoro vsak dan kaj odnesel domov. Na stanovanju je policija odkrila ogromno zalogo sladkorja in drugih živil, dalje so pri njem našli tudi kolo, ki je bilo ukradeno decembra g. Arharju v Zgornji Šiški izpred Ahlinove trgovine. Rak trdi, da to kolo ni ukradel, ampak da ga je kupil od mekega tujega moškega.

○ **Policijske vesti.** Policija je aretirala ljubeznivega sinčka Naceta, ker je nevarno grozil svojemu očetu, ter nekega Alojzija T., ki je pokradel mestni cestni železnici za 1350 dinarjev pločevine. Poročila navajajo nekaj manjših tatvin in ponevreh, eno prekoračenje policijske ure in šest prestopkov cestno-policijskega reda. — Anica A., služkinja, o kateri smo poročali, da je pobegnila in da obstoji bojazen, da izvrši samoumor, se je sedaj srečno vrnila domov, seveda trdno odločena, da ne zapusti še tako kmalu tega lepega sveta.

Maribor

□ **Ravnatelj v pokoju g. Matija Pirc umrl.** V četrtek ob četrta na peto uro popoldne je umrl v Mariboru upokojeni g. ravnatelj državnega moškega učiteljskega Matija Pirc. Rajni je bil rojen 21. maja 1875 v Kropi na Gorenjskem. V Mariboru je služboval kot profesor na moškem učiteljskem precej let pred prevratom. Po prevratu je postal kmalu ravnatelj učiteljskega in je bil kot tak upokojen lansko leto. Slovel je kot izborna učna moč, pisatelj zgodovinar in je bil tudi kot vodja tako važnega zavoda kakor je učiteljske, na mestu. Pogreb se bo vršil v soboto ob treh popoldne izpred hiše žalosti v Samostanski ulici na Pobrežju. Blagopokojnemu g. ravnatelju bo ostal med vsemi, ki so ga poznali, trajno časten in hvalen spomin. Zalujoči rodbini naše iskreno sožalje.

□ **Na 12. prosvetnem večeru dne 3. marca 1927 ob 8 zvečer v dvorani Zdravne gospodarske banke** predava vseučil. prof. v Ljubljani gosp. dr. Janko Polec o predmetu: »Stare in nove Atene« (skioptične slike).

□ **Krščanska ženska zveza** ima 27. II. ob štirih popoldne v dvorani Zdravne gospodarske banke svoj redni občni zbor. Vabijo se vse članice in podporni člani, da se občnega zbora udeležijo. — Odbor.

□ **Zdravniško društvo** si je za tekoče poslovno leto izvolilo sledeči odbor: predsednik dr. Fran Jankovič, podpredsednik dr. Franjo Kolterer. Odborniki dr. Mirko Černič, dr. Hugo Robič, dr. Anton Klasič, dr. Ferdo Trenz, dr. Vilko Marin, dr. Karl Ipavič, dr. Jože Sekula in dr. Ivan Zorjan. Namestnika dr. Valerija Valjavec in dr. Alfonz Wankmüller. Preglednika dr. Viktor Kac in dr. Fran Stamol.

□ **Smrti slučaj.** Umrila je komaj 30 let stara kontoristinja Marija Ukošek; Simon Muhčič, zidar v starosti 52 let; Siegel Hermina, 58 let stara soproga obratovodje v mestni plinarni; Svenšak Alojzija, 68 let stara zasebnica; Lipavec Franc, 50 let stari sprevoznik; Avgust plemeniti Lehman, poštini kontrolor v pokoju in Josip Grušovnjak, 88 let stari zasebnik v Nasipni ulici šte. 33.

Celje

○ **Družbeniki Mohorjeve družbe** so se v poslednjem letu v našem mestu še precej pomnožili. To je pa za naše mesto vse premalo, radi česar pozivamo vse Slovence, ki znajo ceniti veliki kulturni pomen te družbe, da se pravočasno priklone za člane družbe, ker čas za nabiranje že poteka. Zavedajmo se tega, da je Mohorjeva družba v najtemnejših časih slovenskega naroda bila edina učiteljica našega ljudstva! Vsak naš človek naj bo zbiratelj novih članov.

○ **Reklamacije za volivni imenik** so zelo nujne. Vsak, kdor še ni vpisan v volivni imenik, naj se oglasi najsi bo predpoldne ali popoldne od 3 dalje v tajništvu SLS pri Belem volu, ki bo poskrbelo za vpis v volivni imenik. Čas za reklamacije je samo do 5. marca t. l.

○ **Požar na hribu Sv. Jožefa.** V torek je prišla na hribu Sv. Jožefa in sicer na južni strani tega hriba goreti suha trava, ki je vžgala celo stran južnega hriba in uničila skoro poldrug ha mladih novih smrekovih nasadov. Nastanek ognja še ni pojasnjen, pač pa se sumi, da so to izvršili mladi zlikovci, ki so iz nevednosti ali hudobije zažgali vsled lepe južne solnčne lege posušeno travo. Škoda je še pre-

cej velika, ker bo morala mestna občina, koje lastnina je ta svet, obnoviti vse uničene nove nasade. Govori se tudi, da je ogenj povzročil neki berač, katerega je policija radi ugotovitve krivde že zaprla.

Brežice ob Savi

V Ameriko sta odpotovala gvardijan tukašnjega frančiškanskega samostana p. Odilo Hajnšek in p. Jeronim Knoblehar. Zadnji odide za stalno kot župnik v Chicago, p. gvardijan pa na misijonsko delo za daljšo dobo. Želimo obema gospodoma srečno pot in obilo uspeha v novem delokrogu, p. gvardijanu pa kličemo: Vrnite se prav kmalu v našo sredino!

Evharistična tridnevica kot ponovitev lanskega sv. misijona se vrši v mestni župnijski cerkvi v nedeljo, ponedeljek in torek. Vodila jo bosta jezuita Alojzij Žužek in Florijan Ramšak, oba iz Ljubljane. Vsak dan bodo govorili, zjutraj in zvečer. Prvi, uvodni govor bo danes v soboto ob pol 7 zvečer.

Starodavno trgovino Lenarta dell Cott je prevzel od dell Cottovega naslednika Josipa Boščića g. Vrstovšek, dosedaj trgovec v Globokem pri Brežicah. Otvori jo 1. marca.

Govori na pokopališču. Okrajni glavar v Brežicah je dal v nedeljo, dne 20. t. m., zunaj cerkve razglasiti sledeče: »V smislu volje bivšega c. kr. ministrstva za uk in bogoslužje z dne 7. julija 1879 šte. 7196 spadajo nagrobni govori na konfesionalnih pokopališčih med dispozicijske pravice one uprave, katere je lastnica pokopališča in se proti volji njenih organov ne sme govoriti na grobu. Ker se je na pokopališču v Brežicah ponovno govorilo pri odprtem grobu in je to pokopališče cerkvena last, opozarjam, da je vsak nagrobni govor na brežiškem pokopališču brez predhodnega dovoljenja župnega urada prepovedan. Priobčujemo v vednost tistim, ki tega vkljub ponovni razglasitvi v cerkvi dosedaj še niso vedeli.

Razsvetljava po mestu se je zadnji čas precej zboljšala. Montiralo se je več velikih električnih svetilk, ki začasno dovolj razsvetljeujejo glavno ulico. Mogoče je k temu tudi naša dreganja kaj pripomoglo.

Vprašanje javnega stranišča, o katerem smo že pisali, še vedno ni rešeno. Zadeva postaja od dne do dne vedno bolj pereča. O tem se lahko prepriča vsak, ki količkar opazuje tujce ob sejmških in tržnih dnevih. Upamo, da bo občina tudi tukaj čimprej storila svojo dolžnost in da ne bo naš glas ostal glas vpiljočega v puščavi.

Slovenska krajina

Zopet izprememba? Kakor se sliši, se je »Néplap« zopet prelevil. Kako navdušen je bil od vsega početka za samostojno, »neodvisno« Prekmurje, tako goreč zagovornik, častilec in privrženec Radičev je postal pozmeje. Sedaj pa se doznavo, da je tudi Radičev obrnil hrbet. Kotička da je na stvari resnice, se sedaj še ne ve z gotovostjo. Zadržanja pa ta novi preokret ne izjave, ker se vrši razvoj »Néplapa« popolnoma po principu: Tempora mutantur et nos mutamur in illis, ki ga sam naglašal. Radovedni smo le, kdo je ali bo njegov bodoči gospodar.

NI IMEL SREČE.

Pri neki hiši v Krogu, prijazni prekmurski vasi, sta se pred kratkim pojavila dva cigana. En se je podal v hišo z vprašanjem, ali jim treba dežnike popravljati. Tovarš pa je ostal zunaj in je med tem, ko je prvi v sobi imel opravka z domačimi, na dvorišču zraje trosil in lovil kokoši. Lov se mu je posrečil, le eno nesrečo je imel pri delu. Sosedja ga je skoz okno opazovala in ko je videla, da ima kokoš v roki, je začela na ves glas kričati. Cigan je plen spustil in hitro pobral šila in kopita. Tudi tovariš ni bil len. Ko je videl kako se je stvar iztekla, jo je pobrisal in izginil v daljavi predno so se mogli domači zavedati, za kaj prav za prav gre.

Bled

Vreme. Letos smo imeli vse mesec februar krasne dneve in lep gladek led. Kljub temu pa je bilo ves ta čas le par tujcev, ki so prišli uživati naravo. Prometno društvo bi pač moralo vsak dan pošiljati poročila glede ledu za drsalcje.

Leč se je udri. V ponedeljek bi se bila lahko pripetila velika nesreča. Trafikant M. je šel čez led in je prišel na neko izsekano mesto ter se je vdrl. Bil je nad četrta uro v vodi. Mimogredeča mlinska dekleta so ga rešila.

Občni zbor Prometnega društva. Dne 13. t. m. bi se bil imel vršiti občni zbor Prometnega društva. Ker je prišlo le kakih 12 članov, se je sklical za 20. febr. drugi občni zbor. Na tega pa so ga sklicatelj zbornali kolikor mogoče veliko svojih pristavev, ker so se bali, da bi opozicija zahtevala točnega poročila o poslovanju in gospodarstvu društva. Predsednik in tajnik sta podala svoja poročila, poslednji tudi za bolnega blaginjaka. Slišali smo, da se vodita dva računa; društveni račun posebej in račun slavnostnega stolpa posebej. Dolg tega stolpa znaša nad 54.000 Din in bo vsako leto večji. — Po tem poročilu je predsednik odredil 5 minut odmora do volitev. Preden so se te vršile, je prosil g. Molnar za besedo. Hotel je namreč pojasniti, od kod je še toliko dolga na stolpu in na kak način se bo plačal, ker znašajo letne obresti samo od stolpa nad 5000 Din, dočim doseže vsa članarina komaj četrtno tega zneska. Ta pa je potrebna za reklamo in druge stroške. Komaj pa je začel g. Molnar o tem govoriti, je že župan g. Kenda razburjen posegel vmes ter ni pustil govorniku dalje govoriti, rekoč, da bo sicer rabil oblast. Skoro polovico članov je nato zapustilo zborovanje. Radovedni smo, kdo bo plačal dolg za razgledni stolp; morebiti letorija?

To in ono

STO RABINOV NA ZATOŽNI KLOPI.

Iz Varšave javljajo, da se bo v kratkem vršila senzacionalna razprava, v kateri bo ravno sto rabinov na zatožni klopi. Pred letom dni je zapustil neki trgovec iz Lodza svojo ženo in odpotoval v Svico. Tam si je nabral veliko bogastvo. Tedaj mu je prišlo na misel, da bi se ločil od svoje žene in to kar v njeni odsotnosti. Toda mogoče je to samo, če prošnjo za ločitev zakona soprodiše sto rabinov. Trgovec je šel k švicarskemu nadrabinu dr. Hohlu in mu izjavil, da je njegova žena duševno bolna. S seboj je pripeljal še dva gospoda, ki sta potrdila trgovčeve navedbe. Na temelju teh izjav je dr. Hohl dovolil prošnjo za ločitev in trgovec je naprosil še 99 drugih rabinov, ki so seveda vsi podpisali, ker so videli na listini že ime dr. Hohla. Pred dvema tednoma je trgovčeva žena dobila obvestilo, da je njen

Preljuba prijateljica!

Opežam vedno, kako si otožna. Seveda glavobol, razne bolečine in težave našega spola nam je podarila mati narava! Znanost pa je iznašla sredstvo za ublaženje teh nadlog. Poskusite vendar enkrat

Aspirin-tablete Bayer

In prepričana sem, da mi jih boš pohvalila. Pazi pa na originalnost zavojev, ki jo spoznaš po modro-belo-rudeči varstveni znamki.

zakon razvezan. Toda ona tega ni hotela kar tako spraviti v žep, ampak je izročila zadevo svojemu odvjetniku, ta pa jo je odstopil državnemu pravdnistvu, ki je dvignilo obtožbo proti trgovcu in njegovim pričam ter proti sto rabinom.

...

+ **Reklama na Eiffelovem stolpu.** Pariški tovarnarji uporabljajo Eiffelov stolp v reklamne svrhe. Avtomobilski kralj Citroen je obdal stolp s plaščem žarnic od tal do vrha. Reklama je vidna 40 km daleč. Na stolpu je 50.000 žarnic. S posebnimi pripravami se sestavljajo iz teh žarnic črke in podobe. Električnega toka se porabi ogromne množine. Za eno uro plača Citroen 5000 Din. Posamezne črke, ki so sestavljene iz teh žarnic, so visoke do 25 metrov.

+ **Električne centrale v Palestini.** Francoski inženirji nameravajo izrabiti razliko v nivoju Sredozemskega in Mrtvega morja. Računajo, da bodo dobili 270.000 konjskih moči, katere bi porabili za razsvetljavo in kurjavo, industrijo in gospodarstvo in eventualno tudi za elektrifikacijo železnic. Razliko nivojev obeh morij cenijo na 324 metrov. Iz višje ležečega Sredozemskega morja bi se proti Mrtvemu morju napeljale vodne mase, ki bi v celoti dajale 460.000 konjskih sil. Ker bi bilo pa treba spočetka spravljati vodo 80 metrov visoko, bi se 210.000 konjskih sil porabilo za črpanje vode.

+ **Novi avstrijski bankovci.** Avstrijska Narodna banka pripravlja nove bankovce. Dosedaj se je namreč občinstvo pritoževalo, da je dosedajne bankovce radi podobnosti med seboj zamenjavalo. Pri novih bankovcih se je zlasti polagala važnost na to, da se zadostno razlikujejo. Izdelava se je poverila akademiknim risarjem, ki so na njih upodobili obrtno in gospodarsko življenje. Bankovca za 100 in 1000 šilingov bosta nosila simbole znanosti in umetnosti. Na hrbtu vseh bankovcev bodo slike avstrijskih pokrajin. V promet pridejo dne 7. marca.

+ **Koliko radiosprejemnih aparatov je v Evropi?** Posamezne evropske države so izdale statistiko, koliko radiosprejemnih postaj imajo. V celoti je v Evropi nekako 6 milijonov sprejemnih aparatov. Največ jih odpade na Anglijo, kjer imajo 2.130.000 sprejemnih postaj. Nato pride Nemčija z 1.337.000 sprejemnimi postajami. V Češkoslovaški jih je 160 tisoč. V vseh balkanskih državah je bilo leta 1925 1.500.000 sprejemnih postaj.

+ **Nov član francoske akademije.** Dne 19. novembra 1926 je bil namesto umrlega grofa Hausson Villea izvoljen za člana francoske akademije nov član Duc de la Force. Seji je prikratk prisostvoval šele tri dni.

+ **Senzacionalen izum.** Ameriški profesor Henry Steenbock na vseučilišču v Wisconsinu v Madisonu je iznašel metodo za uporabljanje ultravijoličnih žarkov za povečanje hranjivosti raznih vrst sadja, masla, jaje in mleka. To povečanje je mogoče doseči pri vseh vrstah sadja in mlečnih izdelkih razen pri soli in sladkorju. Razni podjetniki so profesorju takoj ponudili za odkup patenta ogromne vsote. Vendar pa Steenbock svojega patenta še noče prodati, ampak ga hoče patentirati.

+ **Nova ekspedicija Sven Hedina.** V kratkem bo švedski raziskovalec Sven Hedin odšel v južno Mongolijo in v kitajski Turkestan na nova raziskovanja. Ekspedicija bo odšla iz mesta Patouchen preko južne Mongolije, preko puščave Gobi do mesta Urutsi. Znanstveni svet pričakuje, da se bo Sven Hedinu posrečilo odkriti za najstarejšo kitajsko zgodovino važne stvari. Potoval bo namreč po krajih, kjer je mnogo mest zasutih s peskom.

+ **Nov italijanski list v Bolcanu.** Fašistični krogi nameravajo v Bolcanu izdati nov list pod naslovom »La Provincia di Bolzano«, ki ima namen zatirati protiitalijanske elemente.

Smrt v vagonu.

Vekoslav Radošević je v Zagrebu pri pregledovanju vagonov našel v vozu mrtvo truplo železničarja. Komisija je ugotovila, da je mrtvec Anton Tomiš, dnevnika, rojen v Hruševju pri Postojni. Njegovi tovariši so popisali bedno življenje umrlega. Ker je imel srčno napako, ga niso sprejeli v stalno službo. Imel je 700 Din mesečne plače. Žena in družina je stanovala v Rimskih toplicah, mož pa v Zagrebu v svojem vagonu. Bil je navadno lačen. Zimske suknje ni imel. Do 20. t. m. ob 10. uri zvečer je bil še v službi, potem je odšel v svoj vagon, kjer je menda od mraza in lakote umrl.

Kaj naredi vroča kri.

Franc in njegova žena Marija Kavalik v Sušici sta se sprla, ker se je mož v gostilni napil in se potem razsrdil, ker ga je žena prišla klicat. V prepiru je žena sunila moža s kuhinjskim nožem globoko v prsi. Ko je videla moža vsega krvavega, je zadržala nož sebi v trebuh. Kavalik bo moral umreti, žena pa bo morda ozdravela.

Truplo v vodnjaku.

Na Trstatu je neka deklica pri zajemanju vode zajela človeško lobanjo. Ograjenci so kasneje izvele, da je truplo, ki je bilo skoraj popolnoma razpadlo. Ugotovilo se je, da gre za Antona Posela, mesarskega mojstra, ki je pred 8 leti neznano kam izgubil. Roparji so ga oropali in potem vrgli v vodnjak. Orožništvo vodi preiskavo. Doslej izgleda, da je zelo veliko ljudi sodelovalo pri tem zločinu.

Mohorjani, na novo, še večjo tekmo v l. 1927! Do 5. marca!

Slovenci v Italiji

Zločinska roka, ki požiga hiše. V Brezovici pri Materiji je dne 18. t. m. pričelo nenadoma goriti, ko so kmetje v sosednji drva sekali. Bilo je okoli 11. ure popoldne. Požar se je nenadoma razširil kar na štiri poslopja; ljudje niso mogli gasiti, ker so bili na delu. Iz Materije so prihiti gasilci, a bilo je že prepozno. Požar je že upepelil vsa štiri poslopja, ki so last tehle kmetov: Josip Godina št. 44, Matevž Klum št. 45, Franc Ban št. 46 in Josip Koblar št. 47. Vse prebivalstvo je prestrašeno; ljudje varujejo noč in dan svoje hiše, ker se bojijo, da se jim približa zločinska roka. Ljudstvo je namreč prepričano, da je bil ogenj podtaknjen. Saj je lansko leto 3. septembra nastal ogenj v Buznici v enakih okoliščinah. Ljudje so trgali na polju češnje, ko je okoli 3. ure popoldne izbruhnil ogenj. Takrat so pogoreli trije posestniki. Zakaj sta se bila dva tržaška fašista. O vzrokih, ki so dovedli do dvojnega med poslancem Barduzijem in prof. Masijem in Trstu se doznava naslednje: Barduzzi, ki je sedaj redni tajnik fašistične stranke za Tržaško, je očital Masiju, ki je Farinaccijev pristaš, da si je takrat, ko so farinaccijski komandirali v Trstu, napravil denarce.

Dopisi

Rakek. Na svečnico so priredili naši Orli in Orlice telovadno akademijo, ki nam je nudila res lep užitek. Splošno zanimanje je pričelo, da bo tokrat dvorana polna. In tako je tudi bila! Ob doletenju uri je občinstvo napolnilo dvorano in težko pričakovalo izvedbo obširnega in lepo zamišljenega programa. V uvodnih besedah je akademik br. Šušteršič pozdravil navzoče ter iz pozdrava »Bog živci razvil glavne smernice orlovskih načel... Kadar bo vsa slovenska mladina združena pod orlovskim praporom, se bo pomladil naš rod, zasijala mu bo lepša bodočnost...« Med viharim pritrjevanjem so prikoračili na oder člani ter ob petju lepo telovadili himno »Dvignite«. Par zvokov na klavirju je privabilo na oder 6 naraščajnikov. Vabili so 3 skupinske vaje v trojicah. Zeli so pristržno odobravanje. — Nato so nastopile mladenke kot ciganke in so med petjem vadile simbolično vajo »Sirota-ciganke«. Ta vaja, ki je čuvstveno zelo lepo zamišljena in je bila tako tudi podana, je pridobila sestrini Ivi, ki jo je sestavila, vse priznanje. — Veliko veselosti je vzbudil med občinstvom dvospev Prešernova »Zelezna cestca«. — Štiri najmanjše gojenke so s svojim rajanjem in petjem ganile vsakogar; pri tej točki gre hvala sestrini Fani. — Sportne vaje članov so radi teško izvedljivosti in učinkovitosti ugajale. — Črno oblečene članice so z občutkom in fineso izvajale »Za materjo«. — Deklamacija sestre Pavle je ugajala. — Mladci so dali akademiji posebno živahnost. — Gojenke so skoro neoporečno vadile in pevale »Rožice ne bom trgala.« — Z rajanjem »Slovenske mladenke« so članice razvedrile občinstvo. — S počasnim korakom so prišli na oder črno oblečeni člani, kot da prihajajo slovenski fantje na Doberdob. V dvorani je nastala tišina. Zadonelo je petje moškega zbora in strmeli smo ob simbolični vaji »Oj Doberdob«. Vaja se je na izrecno željo občinstva ponovila. — Globoko zamišljena »Zgodovina Slovencev«, podana simbolično v 7 slikah, nam je pred očmi Slovence in njihov razvoj od pastirskega življenja v Rusiji do osvoboditve l. 1918. — »Proč zdaj verige raz svobodnih rok, razgrni tema se od Slave otrok! Črna koprena pade, oder se razsvetli, v ozadju se pokaže ozarjena in razsvetljena slika našega kralja. — Točka »Naraščaj v zaboju« je dal občinstvu spravo mnogo misliti, nato pa je sprava vse navzoče v mnen. — Zaključna točka je bila veličastna piramida 15 članov. — Občinstvo je veselo in navdušeno odhajalo iz doma ter laskavo hvalilo delo naših fantov in deklet, predvsem brata akademika Franceta Šušteršiča. Pohvalo in zadovoljstvo moramo izreči tudi gospodu pevovodji Z., kakor tudi vsem pevcem, ki so pripomogli do uspeha. Društvo pa kličemo: Le tako dalje! Rakovec Vam bomo hvaležni in v veseljem bomo obiskovali vaš dom.

Šmarino ob Paki. Naše katoliško prosvetno društvo obhaja letos svojo 30letnico. Veliko je trpelo društvo vsled vojne. Vojna mu je pobrala vse najboljše moči. Mnogo članov je darovalo tudi svoje življenje na altar naše svobode. Teh se je spomnilo društvo s tem, da jim je poklonilo ob odkritju spomenika lep nagrobni venec. Društvena knjižnica pa je bila malone popolnoma uničena od vojakov. To vrzel, ki je nastala vsled vojne, smo nekoliko zamašili tekom lanskega leta. V društvu se je zbrala sedaj vsa naša resna misleča mladina. Mnogo članov imamo, ki so v društvu že od njegove ustanovitve in še sedaj z mladostno živahnostjo sodelujejo in ga velikičudo podpirajo. Društvo šteje sedaj 129 članov in članic, kar je za našo razmerno

ma malo župnijo res veliko. Naša knjižnica je zopet dobila to, kar ji je vzela vojna. Tekom lanskega leta jo je tajnik društva s pomočjo raznih dobrotnikov spopolnil, za kar bodi tem potom vsem javno izrečena zahvala. S sodelovanjem knjižničarja in nekaterih članov pa se je temeljito preuredila. Knjižnica je dobila v dobrem letu 312 novih knjig in šteje danes 605 zabavnih, poučnih in nabožnih del in spisov. Člani se knjižnice pridno poslužujejo in je bilo samo tekom lanskega leta prebranih 1492 knjig. Letos si je društvo nabavilo svoj lasten skioptični aparat. Odbor je naprosil krajevni šolski svet, da dovoli društvu za sestanke šolsko sobo, kar je blagohotno dovolil, za kar se mu tudi izreka iskrena zahvala. Prvo predavanje s spremljanjem skioptičnih slik se bo vršilo dne 6. marca ob treh popoldne. Predavanje »Predpodohe in Kristusovo trpljenje« bo času primerno in pojasnjeno s 35 slikami. Zato vabi odbor že sedaj k obilni udeležbi.

Knjige Mohorjeve družbe širijo pravo, plemenito in krščansko izobrazbo. Z njih čitanjem se resnično napreduje, postaneš pravno boljši.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20 uri zvečer.

Sobota, 26. februarja: Zaprti.
Nedelja, 27. februarja: DANES BOMO TICI. Ljudska predstava po znanih cenah Izven.
Ponedeljek, 28. februarja: GOSSEK Red B.
Torek, 1. marca ob 16. uri pop.: DANES BOMO TICI. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Sreda, 2. marca: Zaprti.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota 26. februarja: PRODANA NEVESTA Red E.
Nedelja, 27. februarja ob 15. uri pop.: GROFICA MARICA. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 28. februarja: Zaprti.
Torek, 1. marca: Zaprti.
Sreda, 2. marca: TANNHAUSER. Red B.

Mariborsko gledališče

Sobota, 26. februarja ob 20: TOVARIŠI. Ab. B. Kuponi. Zadnjikrat.
Nedelja, 27. februarja ob 15: CIGAN BARON. Znižane cene. Kuponi.
Nedelja, 27. februarja ob 20: GROFICA MARICA. Jubilejna 25. predstava.
Ponedeljek, 28. februarja: Zaprti.
Torek, 1. marca ob 16: VESELA VDOVA.

Glasba

Koncertno prednaznanilo. Tekom meseca marca se nam obeta več juko zanimivih koncertov in sicer: Ob priliki spomina stote obletnice Beethovenove smrti, ki jo praznuje ves kulturni svet konec marca letošnjega leta se bo izvajalo v Ljubljani eno največjih simfoničnih del in sicer IX. Beethovenova simfonija za soli, zbor in veliki orkester. To epohalno delo izvajata v Ljubljani kar dva fakterja in sicer dirigira prvo izvedbo ravnatelj opere g. Mirko Polič z opernim orkestrom, orkestrom orkestralnega društva Glasbene Matice z raznimi privatnimi godbeniki in s pevskim zborom ljubljanske Glasbene Matice. Izvedbo istega dela pa je pripravil tudi višji kapelnik dr. Josip Cerin s pevskim zborom mariborske Glasbene Matice, dalje z ljubljanske in mariborske vojaško godbo ter člani orkestralnega društva Glasbene Matice. Natančnejše datume obeh izvedb javimo 14. marca ima klavirski večer pianistka Jadvidja Poženelova, dne 23. pa slavni francoski pianist Liorat Pevski zbor »Grafike« pa nastopi s sodelovanjem vojaške godbe 30. marca t. l. Sledeči trije koncerti so v Filharmonični dvorani, prva dva pa v Unionski. — Prodaja vseh vstopnic v Matični knjižarni.

Knjige in revije

Zgodovina likovne umetnosti v zahodni Evropi, I. del, 1. snopič: Razvoj v starokrščanski dobi in zgodnjem srednjem veku. V Ljubljani 1926. — Spisal Izidor Cankar. Izdala Slovenska Matica, 136 strani, 54 slik. Cena v knjižarnah 80 Din, pri Slovenski Matici 70 Din. — Zgodovina likovne umetnosti v zahodni Evropi bo obsegala pet delov, ki bodo obravnavali naslednje umetnostne periode: 1. Starokrščanska doba in zgodnji srednji vek. 2. Romanska in gotška doba. 3. Renesansa. 4. Barok in 18. stoletje. 5. 19. stoletje. Prvi snopič, ki je sedaj izšel, opisuje razvoj slikarstva od početkov krščanstva do nekakega leta 1000.

Naše dijaštvo

Akademski kongregacija ima jutri, v nedeljo ob 8 skupno sv. obhajilo v kapeli frančiškanskega samostana.

Prosvetna zveza

Sela pri Kamniku. V nedeljo dne 27. t. m. priredi tukajšnje društvo ob 11 popoldne in ob 3 popoldne versko predavanje Jezusovo življenje in trpljenje v filmskih slikah. Ker se tu predavanje prvo s pomočjo kino-aparata, se člani kakor verniki vlnjudo vabijo.

Ježica pri Ljubljani. V soboto dne 26. t. m. bo v društvenem domu ob 7 zvečer predavanje »Prva doba krščanstva«. Predavanje bodo pojasnjevale številne skioptične slike.

Hrušica pri Jesenicah. Tukajšnje prosvetno društvo vprižori na pustno nedeljo dne 27. t. m. točno ob 7 zvečer v salonu g. Dečmana »Scapinove zvijače«, veseloigro v treh dejanjih. Vstopnina znizana. Vlnjudo vabi odbor.

Podbrezje. Izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 27. t. m. po večernih skioptično predavanje »O prvih tisočih krščanstva«. Predavanje bodo spremljale lepe skioptične slike.

Kat. prosvetno društvo v Dravljah vabi na pustne predstave v nedeljo dne 27. t. m. v Društvenem domu. Na sporedu je »Ljubosumnost, burka v enem dejanju, in »Mušasti muzikant, burka v enem dejanju. »Eno uro doktor, burka v enem dejanju. Začetek ob 6. konoc ob pol 9. Pridite točno.

Ljudski oder v St. Vidu nad Ljubljano priredi na pustno nedeljo dne 27. februarja zabavno prireditev ob pol 6 popoldne. Na sporedu so sledeče burke in kupleti: »Brat gasilec, burka v enem dejanju, »Zavber Francec, kuplet s spremljevanjem klavirja, »Bedakoviče na ogled« izvirna burka v enem dejanju, »Beračke, kuplet s spremljevanjem klavirja, »Urban Berdavs kot detektiv, izvirna

burka v dveh dejanjih, »Pomotoma nevesta, izvirna burka v dveh dejanjih, »Žani copatac, izvirna kuplet s spremljevanjem klavirja, »Snažilec čevljev, izvirna kuplet.

Pustni terek priredi ljudski oder v St. Vidu zabavni večer z mimičnimi kupleti, godbo, petjem in šaljivo pošto. Začetek ob 7 zvečer.

Kat. prosvetno društvo v Dolu ponovi igro »Martin Krpan« v nedeljo popoldne ob 3. Vstopnina znizana.

Kat. slov. izobraževalno društvo pri Sv. Jakobu ob Savi vprižori na pustno nedeljo ob 3 popoldne »Damoklejev meč in »Laži-zdravniki«.

Trbovlje. Prosvetno društvo vprižori v nedeljo dne 27. t. m. ob 4 popoldne v Društvenem domu veseloigro »Pri belem konjčku«.

Višnja gora. Prosvetno društvo vprižori v nedeljo dne 27. t. m. popoldne ob 3 veseloigro »Scapinove zvijače«.

Dobropolje. Prosvetno društvo vprižori v nedeljo dne 27. t. m. ob 3 popoldne velezabavno igro »Lumpacij vagabund«. K obilni udeležbi in k poštenji zabavi vlnjudo vabi odbor.

Boj za treznost

Zadnji sestanek »Svete vojske« je pokazal, da se zanimanje za treznost vedno bolj širi. Čeprav le

v majhni meri, je vendarle opaziti, da je prešla tista doba, ko so se na takih sestankih razpisali le suhoparni nauki in moralne pridige. Zadnji sestanek nam je podal sliko, kako je v resnici treba zgrabit to veliko, socialno kulturno delo.

G. Lindič nas je s svojim predavanjem »Ugovori zoper treznost« temeljito podkopal, kako treba odgovarjati na razne ugovore zoper treznost. Imeli smo skorod vtiš, kot bi bili v resnici »nabesani s patroni...« Tudi debata, ki se je nato vnela, je pokazala, da res vsi, ki prihajajo na te sestanke, hodijo s prepričanjem ter z zanimanjem slede izvajanjem govornikov in debataje.

Dalje nam je g. Mario še enkrat na kratko označil, čemu nam je treba dramatičnega odseka. (Zato, da si vsako stvar, ki jo čitamo, stvarneje in bolj predstavljamo, lažje doživljamo in približno enako razumemo.) — Razen tega nam je g. Mario deklamiral še Kunčičeve »Brezdomce« in recital Maupassantovega »Pijanca«, ki nas je s svojo globoko vsebino in pretesljivimi prizori zelo pretresel... Druga točka, to je recitacija g. Kunčiča »Odlomki iz zavrženega dnevnika«. Je bila radi pomanjkanja časa preložena.

Prihodnji sestanek obata biti še bolj zanimiv, ker bodo na dnevnem redu same globoke, zanimljive stvari. Zato iskreno vabljeni vsi člani in prijatelji našega društva! — Sebitz.

Porotno zasedanje.

Smrtna obsodba.

ZLOČIN V ROŽNI ULICI ŠT. 11. — ROPARSKI UMOR SEJMARJA PRIMOŽIČA.

Dne 12. novembra lani je zvedel policijski uradnik Zajdela, da se je izvršil v Rožni ulici v hiši št. 11 težak zločin. Pogrešali so namreč že delj časa, po celi Sloveniji znanega, starega sejmarja Primožiča, ki je bil čudak svoje vrste. Čudno se je zdelo ljudem, da moža že par dni niso videli, ker ni bil nikdar toliko časa odsoten, dasi je obiskoval skoro vse večje sejme po Kranjskem. Zajdela je takoj na to poročilo vdril v omenjeno dvoriščno stanovanje sejmarja Primožiča in sum se je potrdil. V sobi so našli silen nered. Po hiši so ležali različni papirji, ovoji in cunje. Bilo je toliko navlake, da bi napolnil z njo cel voz zapravljenec. Za vratni je ležalo nekaj tresk in zraven sekira. Na stolu poleg postelje je ležal odtrgan kos usnjate listnice in nekaj razmetanih listin. Na postelji je bilo nametano cel kup različnega kramarskega blaga, pod blagom pa v mlaki krvi truplo pokojnega Primožiča s popolnoma razbito glavo. Po sobi je zavel hud smrad in ko so hoteli Primožiča dvigniti, so ugotovili, da je bilo truplo že toliko v razpadu, da se je potegnila koža iz roke kot bi snel rokavico. Jasno je bilo takoj, da gre tu za umor in rop. — Umor je bil spočetka popolnoma nepojasnjen in takoj so začeli mrzlično iskati morilca. Kmalu je zvedel policijski uradnik Zajdela napotilo, da je začel iskati dotičnega znanog in da je bil pri njem tisti dan neki Simončič. Ta pa je povedal, da je prišel tisti usodni dan k Primožiču tudi obtoženi Pintar, ki je pri njem tudi prenočil. To je policijskega uradnika Zajdela napotilo, da je začel iskati dotičnega znanca in počevalca. In res se mu je posrečilo, da ga je dobil v Lokvi v Gorskem kotaru na progi Karlovce—Reka. Aretiral ga je in mladi mož se je kmalu ujel in je končno umor priznal. Zagovarjal pa se je, da ga je navajal Primožič k grdim nečistim dejanjem, v katere on ni hotel privoliti, radi česar je nastal spor in pretep. Konec tega pa je bil, da je pograbil fant sekiro in je, kot trdi obtožene, blodno-pohotnega starca pobil s sekiro. Obtoženeec se mlad fant je zelo skesan in joče med branjem obtožnice in tudi med pričevanjem raznih prič, ki opisujejo strašne prizore uboja in najdbe pokojnega Primožiča.

Porotnemu senatu je predsedoval dež. sod. svetnik Josip Janša, prisodnika sta bila dež. sod. svetnik dr. Eberl in pa sodnik Velušček. Tožil je obtožena namestnik drž. pravdnik dr. Mastnjak, branil ga je dr. Švigelj in kot sodna zvezenca zdravnika sta bila zaslišana dr. Zajec in dr. Mayer.

Zaslišanje obtoženca.

Predsednik vpraša mladega fanta: »No torej Pintar, čuli ste obtožnico, težka je, vendar je boljše, če poveste resnico. Povejte nam odkrito ali se čutite krivega ali ne?«

Obtoženeec: »Ja, sem ga, gospod.«

Predsednik: »Pa ste mu vzeli tudi denar?«

Obtoženeec: »Ja, vzel sem mu, bil sem v potrebi in hotel sem se osamosvojiti.«

Predsednik je nato opisal obtoženčovo življenje. Fant je hodil v prvi razred v Kamniku. Od tam je prišel v Ljubljano, kjer je hodil v šolo na Ledini in na Rakovniku.

Predsednik: »No, za šolo ravno niste bili dobri, zato pa so vas dali učiti mesarstva k ljubljanskemu mesarju Toniju v Lingarjevi ulici.«

Obtoženeec: »Ja!«

Služil je nato — tako je nadaljeval predsednik — kot mesarski pomočnik pri raznih mojstrih v raznih krajih. Bil je sicer dober delavec, vendar ni imel nikjer obstanka. Menjal je hitro službe in hodil iz kraja v kraj. Na vsak način si je hotel opomoči in ker si od zaslužka, dasi je bil drugače soliden dečko, ni mogel dobiti prihraniti, je skušal dobiti denar na vsak možni način. In v tem razpoloženju je naletel v svojo in Primožičovo nesrečo na svojega znanca, pokojnega Primožiča. Obtoženeec je bil uverjen, da ima stari branjevec in sejmar še star denar. Pisal je sicer tudi svojemu očetu za denar, toda oče ni mogel razpolagati s takimi vsotami, ki jih potrebuje mesar, ki hoče začeti na svoje. Obljubil mu je pač primeren znesek, toda to fantu ni bilo zadosti. Zato je prišel dne 30. oktobra v Ljubljano, baje v namenu, da obišče očeta in ga poprosi za podporo. — Naletel pa je na Primožiča, pohajal je po mestu in počeval usodno noč pri Primožiču. — Drugi dan rano v jutro je izginil, Primožiča pa so našli par dni nato mrtvega pobitega in oropanega v njegovi skromni sobici.

Predsednik: »No Pintar, povejte ali ste poznali že preje sejmarja Primožiča?«

Obtoženeec: »Ja, seveda sem ga poznal in sicer že od leta 1923.«

Kako se je zgodil zločin po trditvi obtoženca.

Kar se tiče usodnega dne, ko se je izvršil zločin, obtoženeec pravi: Govorila sva s Primožičem v neki gostilni in Primožič me je končno dober volje povabil domov, da pogledam njegovo zalogo blaga. Sva sva mimogrede še v neko gostilno v Križevniški ulici, kjer mi je kazal zelo nespodobne razglednice. Vprašal ga je pri tem, če ga to kaj razburja. Obtoženeec pa mu je odgovoril, da se radi mrtvih umazanih slik ne razburja. Pravil je tudi pokojni Primožič mlademu fantu, kako so v vojnem času občevali vojniki med seboj in ga je pozval nato, naj gre z njim domov in naj prenoči pri njem. Takoj sem slutil, da je mož udan nenaravnim strastem, sklenil sem, da grem z njim, vendar se ne bom vdal njegovi po-

hoti. Možnost pa je bila, da dobim morda od moža kako posojilo. Ponoči odnosa proti jutru pa ga je začel po navedbi obtoženca 53letni sejmar Primožič z nečistimi predlogi nadlegovati, nakar je nastal med njima boj, v katerem je posegel fant po sekiri, ki je slonela ob omari pri postelji in udaril starca po glavi. Mož je baje zakričal in ker se je fant bal, da ne bi prišli sosede, je usekal še parkrat po njem. S prvim udarcem ga je zadel na levo stran glave, nato pa ga je, ko se je Primožič zgrudil na posteljo, pri čemer je pustil tudi krvavo sled na steni, udaril še trikrat po levi lobanji. Vsi udarci so bili tako silni, da je bila lobanjska kost široko preklana in je segla do možgan.

Po izjavi zdravnikov izvedencev je bil že prvi udarec smrten, ostali trije pa so bili naravnost mesarski, s katerimi bi pobil tudi vola.

Obtoženeec odločno trdi, da ni imel namena Primožiča usmrtiti in tudi ne oropati Hotel ga je le oamamiti, da bi imel mir pred njim. Ko pa je videl, kaj je storil, se je hitro oblekel, vzel listnico, ki je bila na stolu in je zbežal. Za seboj je zaklenil vrata, ključa pa je vzel s seboj in so jih dobili kasneje v njegovi mesnici. Tudi pravi obtoženeec, da je zadel pokojnemu Primožiču prvi udarec v jezi, ostale tri pa v strahu, da bi Primožič ne kričal in pa končno, ker se mu je mož smilil in je hotel napraviti njegovim mukam hiter konec. Obtoženeec sem pravi: Ko sem ga četrtič udaril, je šele mož obstal in se ni več ganil. Jaz se ga nisem dotaknil.

Jutro po strašnem činu.

Pogledal sem skozi okno. Svetlikalo se je mlado jutro v sobo. — Nametal sem na Primožiča razno blago, vzel denar in odšel. — Vrnil sem se v mesto, šel k Zalazniku zajtrkovati, od tam pa na pošto, kjer sem brzojavil svojemu tovarišu v Lokve: »Pridem jutri, denar dobil!« — K očetu nisem šel, ker ni imelo več smisla, denar sem že imel. Obiskal sem tudi svojega tovariša Sturma, kateremu sem rekel, da sem se peljal z nekim znancom z avtomobilom v Kamnik, kjer sem z njegovo pomočjo dobil potreben denar v kamniški hranilnici. V Ljubljani sem nato nakupil nekaj mesarskega orodja in sem se odpeljal v Lokve, kjer sem poravnal nekaj dolga in začel mesariti.

Zločinec v rokah pravice.

Bral sem tudi časopise in sem se čutil popolnoma varnega. Nato je prišel g. Zajdela in me je prijel. Denar se lahko vrne in tudi orodje, če ga sorodniki hočejo vzeti.

Predsednik: »Ali bi vam bil dal Primožič posojilo?«

Obtoženeec: »Gotovo ne, ker sem ga že preje prosil vtiših za par kovačev, pa mi jih ni hotel dati.«

Nesrečna kri.

Na vprašanje zagovornika je povedal obtoženeec, da je bil že od mladosti silno togotne narave in pripravljen takoj udariti. »Marsikaj sem naredil v jezi, za kar mi je bilo potem žal. Pa tudi to dejanje silno obžalujem.« Dalje pravi obtoženeec, da ga je Primožič že večkrat vabil. Dal mu je enkrat dve kravati in mu obljubil, da mu bo zidal hišo. — »Vse kar sem storil, sem napravil v jezi in da bi se pohotnega starca ubranil. Vse se je godilo v polnu.«

Zdravniki izvedenci.

Po zaslišanju obtoženca sta bila zaslišana sodna zdravnika izvedenca, ki sta ugotovila že zgoraj omenjene rane. Tudi je zdravnik povedal, da je bila glava pokojnega tako razbita, da so bili cel možgani ena brozga in da mož ni mogel takoj po prvem udarcu dati od sebe nobenega glasu.

Priče.

Priče Miha Simončič je povedal, da mu je obtoženeec še isti dan tožil o slabih razmerah in slabih kupljah.

Oče obtoženca se je odpovedal pričevanju in je takoj odšel. Fant je pri njegovem odhodu glasno zajokal.

Priča Sturm je povedal, da je bil Pintar drugi dan jako dobro razpoložen in mu je rekel, da je vesel, ker je dobil denar. Sli sta kupit razno mesarsko orodje. Primožiča mu obtoženeec ni niti omenil.

Ali je bil namen ali ne?

Na vprašanje predsednika je obtoženeec izjavil, da je skušal dobiti na en ali drug način denar, toda na umor in rop se je zmislil šele, ko je videl na stolu nabito listnico in ko ga je Primožič nadlegoval.

Pravdorek porotnikov.

Po čitanju različnih spisov in po daljših govorih državnega pravdnika dr. Mastnjaka in branitelja dr. Šviglja so odšli porotniki v posvetovalnico. Porotni senat jim je stavil štiri glavna vprašanja in sicer prvo glede umora po § 184, drugo glede roparskega umora po § 185 člen 2, tretje glede uboja po § 140 in četrto glede tatvine po § 171. — Po več kot enournem posvetoivanju je razglasil prvomestnik porotnikov sledeči pravdorek: Porotniki so prvo vprašanje glede umora potrdili s osmimi glasovi. Potrdili pa so tudi in sicer soglasno vprašanje glede tatvine 9300 Din. — Nato je predlagal drž. pravdnik, da se obsodi obtoženeec radi umora in tatvine na edino kazen po § 186 k. z. s smrtjo na vešalih. Zagovornik pa je predlagal stopanjanje po kazensko pravnem redu in v pomilostitev.

Smrt na vešalih.

Predsednik je razglasil nato obsodbo po § 186 k. z. in sicer smrt, ki naj se izvrši z obesenjem. Zagovornik dr. Švigelj iskreno prosi senat, da predloži obsojenca kralju v pomilostitev. S tem je bilo to porotno zasedanje zaključeno.

Gospodarstvo

Zadružno gibanje v Sloveniji v l. 1926.

»Narodni gospodar«, glasilo Zadrugne zveze v Ljubljani, prinaša v svoji 2. letošnji številki zanimive podatke o zadružnem gibanju v Sloveniji l. 1926., iz katerih posnemamo:

Glasom objav Uradnega lista o spremembah v zadružnem registru se je lani vpisalo v Sloveniji 81 novih zadrug (leta 1925. 52, in sicer v območju trgovskega sodišča v Ljubljani 32 (1925 23), v Novem mestu 10 (2), v Celju 9 (5) in v Mariboru 30 (22). Iz teh podatkov je razvidno, da se je zadružno gibanje v preteklem letu tako v ljubljanski kakor tudi v mariborski oblasti lepo razvijalo. V likvidacijo je lani stopilo 30 zadrug (26) in sicer v območju trgovskega sodišča v Ljubljani 12 (11), v Novem mestu 7 (10), v Celju 2 (3) in v Mariboru 8 (3).

Konkurz pa so napovedale 3 zadrug (2) in sicer Prva notranjska izvozna in uvozna gospodarska zadruga v Cerknici, Ljubljanska posojilnica in Jugosl. zavarovalna hranilnica, obe v Ljubljani. Vse so imele le omejeno zavezo.

Čisti prirastek redno poslujočih zadrug je znašal torej 48 zadrug napram 24 v l. 1925. Med novoustanovljenimi zadrugami je bilo 21 kreditnih (1925 11), 14 mlekarških (3), 7 zadrug elektrarn (4), 6 tiskovnih, 4 živinorejske, 4 obrtne, 3 nabavne (konsumne), 4 kmetijsko strojne, 3 pašniške, 2 agrarni zajednici in 3 razne zadrug; poleg tega sta bili ustanovljeni 2 osrednji zadrugi (Zveza stavbnih zadrug v Ljubljani in Zveza agrarnih zajednic v Mariboru). Med zadrugami, ki so lani stopile v likvidacijo, je 5 kreditnih, 12 nabavnih in konzumnih, 2 živinorejskih, 8 obrtnih, 1 tiskovna in 2 razni zadrugi.

Največje napredovanje opazamo pri mlekarških in kreditnih zadrugah, tudi razvoj zadrug elektrarn lepo napreduje.

Izbrisanih iz zadružnega registra je bilo lani 32 zadrug in to pri trg. sodišču v Ljubljani 21, v Novem mestu 6 in v Mariboru 5.

Vsega skupaj je bilo po vojni v Sloveniji do konca l. 1926. ustanovljenih 505 novih zadrug (1925 424), 208 zadrug (178) je stopilo v likvidacijo, 169 zadrug (137) pa je bilo izbrisanih iz Zadružnega registra. Čisti prirastek redno poslujočih zadrug je torej po vojni znašal 297 zadrug.

Resolucija obnega Centralne industrijskih korporacij. Na temelju referatov, obdržanih na obnem zboru Centralne industrijskih korporacij je bila predložena vladi resolucija, iz katere posnemamo sledeče najvažnejše točke. Predstavniki industrijskih korporacij pozdravljamo z zadovoljstvom imenovanje strokovnjakov na čelo finančnega in prometnega ministrstva in izražajo nado, da se bodo sčasoma vsi gospodarski resori poverili strokovnjakom. Smatrajoč, da se brez rešenja problema naše administracije ne more uspešno rešiti gospodarska kriza, se stavi zahteva, da se uradno izbira po kvalifikaciji, da se nanovo sprejmejo sposobni penzionisti, odpusti vse nesposobne osebe in da se končno s pomočjo depolitizacije administracije reši uradniško vprašanje. Prosi se vlado, da se še to leto sklenejo vse trgovinske pogodbe, ki z ozirom na našo zunanjo trgovino pridejo v poštev, da se ukrene vse potrebno za zboljšanje našega kredita v inozemstvu (reguliranje vojnih dolgov v Angliji), da se čim prej izda pravilnik o industrijskih obligacijah, da vlada izplača industriji letne dolge in v ta namen izdela načrt o odplačilu teh dolgov. Ker proti posameznim industrijam velika nevarnost s strani inozemskega dumpinga, da po primeru drugih držav (Češkoslovaška) z zakonom zašiti našo industrijo proti dumpingu. Ponovno naj se uvede carina na moko, masi in slanino, da se zašiti domača industrija. Prosi se vlado, da posveti največjo pažnjo preobremenitvi naše industrije, trgovine in obrti s strani državnih predvsem pa samoupravnih davkov in da ukrene potrebno v svrhu znižanja teh davkov in dajatev na racionalno mero. Gospodarstvo ne sme biti objekt eksploatacije s strani neracionalnega samoupravnega gospodarstva. Dalje se prosi, da vlada uvede davčno prostost na novogradnje in da

se pri obdavljenju družb obvezanih, da javno polagajo račune, že plačani davki ne uračunajo v davčno osnovo.

Spekulacija s gradbenim materialom v Zagrebu. Zadnje dni se je v Zagrebu znatno podražila cena opeki. Za 1000 komadov se plača do 700 dinarjev, medtem ko je še pred kratkim znašala cen okoli 500 Din. Ta visoka cena pa je le trenutna. Ker se pričakuje, da se bo v letošnji sezoni gradbeni delavnost zelo razvila, so interesi že zgodaj pričeli povpraševati po gradbenem materialu, medtem, ko so lanske zaloge le neznatne. Pričakuje se, da bo cena, čim se bo pojavilo na trgu letošnje blago, v najkrajšem času padla. — Glasom statistike zagrebskega mestnega stanovanjskega odseka namerava v bodoči gradbeni sezoni 271 mešnov zgraditi 568 stanovanj. Ti stavbeni gospodari imajo v to svrhu na razpolago 25.4 milijonov dinarjev lastnega kapitala, ostalo pa namerava najeti pri zagrebski mestni hranilnici. Tudi zagrebska občina bo gradbenim gospodarjem dajala posojila in je v ta namen uveljavila v proračun 3 milijone dinarjev. Pričakuje se, da bo ta postavka zvišana na 10 milijonov dinarjev. Občina bo siromašnejšim meščanom dala na razpolago tudi cenejšje parcele.

Nova smernice francoske carinske politike. Trgovinska pogajanja med Francijo in Jugoslavijo so bila, kakor znano, pred meseci prekinjena. Ta pogajanja se bodo v doglednem času nadaljevala, zato bo gospodarske kroge gotovo zanimala vsebina novega carinskega zakona, katerega bo francoski trgovinski minister Bokanovski 1. marca predložil parlamentu. Glasom informacij francoskega dnevnika »Journé Industrielle« bo Francija še nadalje obdržala sistem maksimalnega in minimalnega tarifa. Če bi Francija uvedla enotni avtonomni tarif, potem bi morala vse tarifne postavke znatno zvišati, zato, da bi jih pozneje ob priliki trgovinskih pogajanj lahko zopet znižala. Novi carinski zakon pa hoče ustvariti možnost, da se razmerje med višino carine in vrednostjo blaga obdrži v gotovnem razmerju. Na podlagi sprememb indeksa cen posameznih vrst blaga se bodo tarifne postavke lahko spreminjale; toda spremembe tarifnih postavk bo mogoče izvesti le četrtletno in le tedaj, če se nivo cen dotične vrste blaga spremeni za najmanj 20%. Dalje je v carinskem tarifu izrecno predvideno, da se ob priliki trgovinskih pogajanj lahko de facto prizna klavzula največjih ugodnosti. Postavke minimalnega tarifa so tako umerjene, da o nadaljnjem znižanju minimalnega tarifa v nobenem slučaju ne more biti govora.

Vzroki srednjeevropske gospodarske krize. V januarjem poročilu »Anglo-International Bank« je objavljena razprava o vzrokih srednjeevropske gospodarske krize. Kot glavni vzrok se navaja nesrednjo gospodarsko politiko nasledstvenih držav, ki obstoji v tem, da hoče vsaka država vse industrijske produkte proizvajati v mejah države. Centralna Evropa je radi tega preveč industrializirana, kar je posledica protekcionistične carinske politike. Za primer se navaja, da je bilo od l. 1919. ustanovljenih v Jugoslaviji 307 novih tovarn, ravno tako v Romuniji 1093 in na Ogrskem 271 novih industrijskih podjetij. Služni razvoj opazamo tudi v Avstriji in Češkoslovaški.

Borza

Dne 25. februarja 1927.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.485—13.515 (13.488—13.518), Italija 247.21—249.21 (247.70—249.70), London 275.97—276.776 (275.99—276.79), Newyork 56.75—56.95 (56.95), Pariz 222.50—224.50 (22.61—22.61), Praga 168.30—169.10 (168.30—169.10), Dunaj 8.01—8.04 (8.0094—8.0394), Curih 10.94—10.97 (10.94—10.97).

Curih. Beograd 9.13 (9.135 bl.), Budimpešta 90.90 (90.90), Berlin 123.25 (123.25), Italija 22.65 (22.60 bl.), London 25.223 (25.222), Newyork 519.94 (520), Pariz 20.345 (20.34), Praga 15.40 (15.405), Dunaj 73.25 (73.25), Bukarest 3.125 (3.19), Varšava 58 (58), Amsterdam 208.20 (208.15), Bruselj 72.30 (72.31), Kopenhagen 138.00 (138.30).

Dunaj. Devize: Beograd 12.44, Kodanj 188.95, London 34.40, Milan 31.04, Newyork 709, Pariz 27.78, Varšava 78.84. Valute: dolarji 706.10, francoski frank 27.92, lira 31.12, dinar 12.41, češkoslovaška krona 20.97.

Praga. Devize: Lira 146.80, Zagreb 59.19, Pariz 131.80, London 163.15, Newyork 33.61.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 88 bl., vojna odškodnina 338—339.50, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjaka 195—197, Ljublj. kreditna 150 den., Merkantilna 99—100, zaklj. 100, Prašedion 925 den., Kred. zavod 170—180, Strojne 85 den., Trbovlje 415 bl., Vevče 120 den., Split 725 den., Stavbna 55—65, Sešir 120 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 87.75—88.25, vojna odškodnina 338—339, Hrv. esk. 104.50—105, Kred. 104—105, Hipobanka 64.50—65, Jugobanka 102—103, Prašedion 925—980, Ljublj. kreditna 150—153, Sečera 485—490, Gutmann 285—295, Slavex 118—135, Slavonija 31—33, Trbovlje 408—413, Vevče 195—140.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 90.65, Alpine 43.25, Kranjska industrijska 53.50, Trbovlje 52.45, Hrv. esk. 14.40, Leykani 13.48, Jugobanka 12.80, Hipobanka 8.20, Gutmann 49.75, Slavex 15.50.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Smreka, jelka: hločki od 4 m naprej 220—250, brzojavni drogi 200—260, bordonali merkantilni 260—320, trami merkantilni 200—250, tramički 240—275, škorjete konične od 13 cm naprej 500—560, deske, plohi, kon. od 18 naprej 420—500, remeljni 4 metarski 480—590; bukev: deske-plohi naravnih ostrihobi 600—900, deske-plohi, parjeni ostrihobi 700—1150, testoni 440—500, tavole 900—1100, hločki la 220—250, hločki I. IIa 160—200; hrast: hločki la 600—1000, deske-plohi ostrihobi (podnice) 1250—1400; železniški pragi bukov 25—33, hrastovi 45—55; ogelje bukov 80—95 (vse franko vagon nakladalna postaja).

Zito: Pšenica bačka 75 kg, 2—3% 852.50—857.50, oves bački 230—240, bosanski orig. 220—225, koruza bačka 210—215, banatska 210—215. (Vse franko vagon (pariteta) Ljubljana.)

Tendence za les neizpremenjena, za deželne pridelke čvrsta, mali dovoz pšenice in koruze. Zaključki: les 10 vagonov.

Šah

Velemojsterski šahovski turnir v New-Yorku.

V torek dne 22. t. m. se je v Newyorškem veleturnirju odigralo tretje kolo z naslednjimi rezultati: Capablanca je igral proti Marshallu, damski gambit. Marshall si je v obrambi izvolil silno težavno varijanto in zasled kralju in sicer že v otvoritvi v velike težkoče, iz katerih se kljub največjim naporom ni mogel več izmotati. Zavrtniški vse njegove obupne napadalne poskuse v srednji igri zmaga Capablanca v najboljšem stilu že v 36. potezi. Angleška partija s pešci med dr. Aljehinom in Niemcevičem je potekala gladko in mirno in se je po nekaterih obojestranskih napadnih polizkusih in izmenjavi lahkih figur že v 26. potezi končal z remijem. Tudi od obeh igralcev jako dobro igrana, z damskim kmetom odprta partija dr. Vidmar—Spielmann je po razrešitvi nekih lažjih komplikacij ostala neodločena.

Stanje po III. kolu: Capablanca 2½, dr. Vidmar in Niemcevič 1½, dr. Aljehin in Spielmann 1 in vsak po 1 višjo partijo, Marshall ½.

Za IV. kolo, za dan 23. so pari določeni takole: Marshall—dr. Aljehin, Niemcevič—Spielmann, Capablanca—dr. Vidmar, za V. to je zadnje kolo prvega turnusa, za dan 24. t. m. pa takole: Spielmann—Marshall, dr. Aljehin—Capablanca, dr. Vidmar—Niemcevič.

IV. kolo.

V sredo dne 23. t. m., to je peti dan turnirja, se je odigralo IV. kolo, v katerem so po 6 urnem ljutem boju ostale nezavrnjene vse (I) partije, in sicer Capablanca—dr. Vidmar, Niemcevič—Spielmann in Marshall—dr. Aljehin. Igra dr. Aljehin—Marshall, ki je dospela do končanke, ostane bržčas remis, Capablanca in Niemcevič pa sta v taki pre-

moči, da sta prejkone igri zanjui dobljeni.

Stanje po IV. kolu: Capablanca 2½ (1), dr. Vidmar in Niemcevič 1½ (1), dr. Aljehin in Spielmann 1 (2), Marshall ½ (1). Dr. Aljehin in Spielmann imata torej po 2 višje partiji, vsi drugi igralci po eno.

V petek dne 25. t. m. so se odigrale višje partije. Vrsti parov za drugi turnus, torej za 6.—10. kolo se naznani dne 26. t. m. Prvotni turnirski program se je v toliko spremenil, da se ne igra več od 2 do 7, temveč od 1 do 6 zvečer.

Kakor so poročali listi, si je turnirski komite v Newyorku pridržal vse pravice glede na turnirju igranih partij, ki bi se ne smele objaviti nikjer, nogo šele v posebni turnirski knjigi, ki je nameravajo izdati pridelitelji čimprej po koncu tekme. Bodisi da vest ni bila resnična, ali pa je prepoved težko izpeljala. Prva na turnirju končana partija je sledeči odklonjeni damski gambit: igran dne 19. t. m.

Capablanca—Spielmann

1. d2—d4 d7—d5
2. Sg1—f3 e7—e6
3. e2—c4 Sb8—d7

Nova in v zvezi s 6. potezo črnega zelo pri- kupljiva ideja.

4. e4—d5: e6—d5:
5. Sb1—c3 Sg8—f6
6. Le1—g5 Lf8—b4
7. Dd1—b3 e7—c5!
8. a2—a3 Lb4—c3+...
9. Db3—c3: c5—c4!
10. De3—e3+ Dd8—e7
11. De3—e7+... Ke8—e7:
12. Sf3—d2 h7—h6
13. Lg5—h4 b7—b5
14. e2—e4 ...

Jako lepo igrano. Zrtev kmeta je le navidezna

14. ... g7—g5
15. Lh4—g3 Sf6—e4:
16. Sd2—e4: d5—e4:
17. a3—a4 ...

Kajti s to potezo dobi beli kmeta, kadarkoli hoče, zopet nazaj.

17. ... Le8—a6
18. a4—b5: La6—b5:
19. b2—b3 Th8—c8
20. h2—h4 a7—a6
21. b3—c4: Lb5—c4:
22. h4—g5: h6—g5:
23. Th1—h6 Sd7—f6

Potrebno radi grožnje 24. Lg3—h4+, 23. ... a6—a5 ni šlo zaradi 24. Ld6+ in 25. Le4:

24. Ta1—a5 Le4—b5
25. Lf1—b5: a6—b5:
26. Ta5—b5: Ta8—a1+
27. Ke1—d2 Ta1—a2+
28. Kd2—d1 Ta2—a1+

Remis vesled večnega šaha.

Drobne vesti. Šahovski klub za Trnovo in Krakovo se je pred kratkim iz dosedanjega društvenega lokala v Koleziji preselil v »Narodno kavarno«, kjer ima svoje igralne večere vsako soboto od 8 zvečer naprej. Prijatelji šaha vedno dobrodošli. — Zelimo mlademu, žilavemu društvu najboljših uspehov!

**Spominjajte se
Podpornega društva slepih,
Ljubljana, Wolfova 121**

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 25. februarja 1927.

Višina barometra 508.8 m

Opazovanja	Baro- meter	Tempe- ratura v C°	Rel. vлага v %	Vetar in brzina v m	Oblač- nost 0—10	Vrsta padavin		Vredn. v mm	Vredn. v mm
						ob opazovanju	v mm		
Ljubljana (dvorec)	7	763.3	5.0	81	SSW 0.5	10	0.4	8.6	4.2
	8	763.4	5.2	81	S 0.5	10			
	14	763.4	8.2	82	SW 1.5	10	pršica		
	21	764.0	7.4	79	SW 1.5	10	dež		
Maribor		762.2	1.0	87	NW 3	0	0.3	8	-1
Zagreb		763.4	4.0	89	W 1.5	5	megla	1.0	7
Belgrad	8	765.5	1.0	81	SE 13	8	3.0	6	11
Sarajevo		766.3	3.0	77	SE 5	4		9	2
Skopje		770.1	3.0	96	mirno	10		6	0
Dubrovnik		765.0	12.0	76	mirno	4	30.0	11	11
Split		764.7	8.0	86	NE 5	2	megla	1.0	12
Praga	7	760.3	-0.0	—	SE 1.5	10	megla	8	-2

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 765 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Povpr. barometer višji kot včeraj za 1.5 mm.

Sir H. Rider Haggard:

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Z Bogom, Guatemok, najsrčnejši, najboljši in najlepši Indijanec, kar jih je bilo, in senca njegovega mučenja in sramotna smrt naj omračuje in sramoti slavo Korteza toliko časa, dokler bodo imena obeh zvela med ljudmi!

Zopet sem potoval dva meseca proti domu in na posled prispel v Mesto smrek zdrav toda utrujen; spotoma sem vsled raznih potnih neizgovil samo štirideset mož. Našel sem Otomi srečno in zdravo in silno veselo, ko sem se vrnil zdrav in čvrst; mislila je že, da me nikdar več ne vidi. Ko pa sem ji povedal o smrti njenega sorodnika Guatemoka, je bridko žalovala, zavoljo njega in zavoljo tega, ker je z njim bilo uničeno poslednje upanje Aztekov. Dolgo časa se ni dala utolažiti.

Triintrideseto poglavje.

Začetek konca.

Po Guatemokovi smrti sem še mnogo let živel v miru v Mestu smrek in z menoj Otomi. Naša dežela je bila rečna in skalovita; Kljubovali smo Špancem in jim nismo plačevali davka; ko se je bil Korteza vrnil na Španjo, se nas niso upali podjarmiti. Z izjemo peščice rodov, ki so prebivali po težko dostopnih krajih, je bila vsa anahuška država v njihovih rokah; ker pri podjarmljenju ostanka otomijskega ljudstva niso mogli dobiti drugega kot udarce, so nas pustili na miru, dokler ne bi prišli ugodnejši časi.

Pravim ostanka otomijskega ljudstva; tekem časa se je namreč mnogo rodov podvrglo Špancem, tako da sva naposled z Otomi vladala samo še nad Mestom smrek in nekoliko milj širokim ozemljem. Samo lubezen do moje žene Otomi in spoštovanje do spomina njenega starodavnega rodu in imena in nekoliko ozira do mene kot enega nepremagljivih belih ljudi in do mojih poveljniških zmognosti je držalo najine pristaše skupaj.

Morebiti bo kdo vprašal, ali sem bil v teh letih srečen? Mnogo je bilo, kar me je delalo srečnega — noben človek ni bil tako oblagoderjen kot jaz z ženo, ki bi bila lepša in bolj ljubeca, ali ki bi bila bolj požrtvovalno pokazala silo in veličino svoje ljubezni. Ta ženska je bila iz popolnoma proste volje stopila z menoj na žrtvnik; ne oziraje se na mehki značaj svojega spola se ni zdržnila, da ne bi pomohila svojih rok v kri, da bi meni zagotovila varnost; njen bistri um me je rešil v marsikateri nepriliki, njena lubezen me je tolažila v marsikateri žalosti; ako more hvaležnost osvojiti srce človeka, bi moje srce moralo biti vedno njeno; in v resnici je bilo in je v nekem pogledu še vedno. Toda ali more hvaležnost, ali more sama lubezen ali katerakoli strast, ki ima našo dušo v oblasti, doseči da bi človek pozabil na kraj, kjer je bil rojen? Ali sem mogel jaz, indijanski poglavar, ki sem se skupno s padlim ljudstvom boril zoper neizogibno usodo, pozabiti na svojo mladost in vse njene nade in bojazni, ali sem mogel pozabiti na domačo dolino reke Wavency in ono cvetlico, kije bivala tam? Ali sem mogel pozabiti na prisrčno, ki sem jo bil nekoč prisegel? Morda je bila zoper mene, okoliščine so me preobvladale, in jaz mislim, da jih je malo, kateri ne bi, ko bi brali to povest, našli v njej

opravičila za vse, kar sem bil storil. Gotovo pa jih je malo, kateri ne bi na mojem mestu, ki sem bil vse-naokoli obdan od negotovosti, težav in nevarnosti, ravнали kakor sem jaz ravnal.

In vendar se včasih vzdigne spomin zoper mene, in včasih ležim ponoči zbujen, celo ob strani moje Otomi, in se spominjam in kesam, ako se človek sploh more kesati onega, čez kar nima nobene moči. Bil sem tujec v tuji deželi, in dasi sem tam imel svoj dom in so bili moji otroci okrog mene, mi ej še vedno obhajalo hrepenenje po prvi domačiji, ki se vedno se nisem mogel otresti spomina na Lilijo, ki sem jo bil izgubil. Še vedno sem nosil njen prstan na roki; ampak to je bilo vse. Ni mi bilo znano, ali se je že poročila ali je ostala sama, ali je bila še živa ali že v grobu. Z leti se je prepad med nama razširil, toda venomer so misli nanjo hodile z menoj kakor moja senca, vzdigovale so se preko burne ljubezni moje Otomi, na spomin so mi hodile celo ob poljubu mojih otrok. Najhuje pa je bilo, da sem zavoljo tega žalovanja zaničeval samega sebe. In končno, če more biti še kaj hujskega od najhujskega, živela je tukaj moja žena; dostikrat sem se bal, da ne bi Otomi uganila mojih misli, dasi ni tega nikdar omenila. Srce k sreči, dasi v dalji, tako se je glasil napis na Lilijinem zaročnem prstanu; in tako je tudi bilo z menoj. V resnici sva bila daleč, daleč narazen, tako ni mogel premostiti te razdalje. In vendar nisem mogel reči, da me je kdaj nehale vleči »srce k sreči«. Njeno srce morebiti ni več utripalo, ampak moje je še vedno bilo njenemu naproti. Čez gore in doline, čez širno morje, čez prepad smrti — ako je bila mrtva — sem vedno moral hrepeneti po ljubezni, kateri sem se bil odrekal s prisego.

Priporočamo LUDSKO KNJIZNICO (Jugoslovanska knjižnica v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volji pes Kanadski roman 18. Dina, vezan 30 Dina — 20. zv. Ed. About, Kralji gora 18. Dina, vezan 30 Dina — 21. zv. H. R. Haggard, Jutrasja rveda 30 Dina, vez 40 Dina — 22. zv. Otroka kaplana Granta, Popolvanje okoli sveta, Roman 30 Dina, vez 40 Dina — 23. zv. Delih 48 Dina, vez 58 Dina

Najboljši šivalni in pletilni stroj

Je edino je GRITZER in ADLER za dom, obrt in industrijo v vseh opremah. Istotam šivalarski pletilni stroj DUBIED

Pouk v voženju brezplačen. Večletna garancija. Nizke cene tudi na obroke.

Josip Petelinč,
LJUBLJANA blizu Prešernovega spom.

Sport

Za smuško skakalno tekmo opozarjamo, da je skakalnica v prav dobrem stanju ter se naravno tekme vrši. V Mojstrani je nastopil sicer jug, vendar je pričakovati do nedelje izpremembe, ker se barometer dviga in je vreme jasno. Pomoči zmrzne. Situacija za ture je momentano manj ugodna ter je treba imeti dobro mazano smuč. Skakanja pa to vreme ne ovira. Udeleženci uživajo ugodnost polovične vožnje ter prejmejo potrebna potrdila v Mojstrani v hotelu Rabič od 1 do 2 popoldne in od 5 do 6. K nedeljskemu jutranjemu vlakom bo čakal vodnik izletnike, da jih popelje do skakalnice. Dosedaj so prijavljeni poleg ljubljanskih skakalcev tudi Zagrebčani, Celjani in domačini iz Mojstrane. Tekma bo tedaj nad vse interesantna ter vabimo ponovno vse smučarje v Mojstrano! Smuk! — JZSS.

BOBSLEIGH NA OLIMPIADI.

Mednarodna bobsleighska zveza je na zborovanju v St. Moricu sklenila, da se bo v bodoče izvajalo prvenstvo Evrope vsako drugo leto, in sicer na bobih z dvema tekmečema in na bobih s štirimi tekmeč. Glede 2. olimpiade v bodoči zimski so tole določili: Največja teža za štirisežni bob je 250 kg, širina med sanicami se z ozirom na mere v St. Moricu določi na 46 cm. Je pa vse eno, ali je bob iz lesa ali iz jekla, in je tudi vse eno, ali tekmeči sedijo ali ležijo. Prepustena so tri moštva, dve startala, eno je v rezervi. Angleška pravila se priznajo za mednarodna.

Nemci se zelo želijo. Prvič zato, ker jih niso sprejeli v mednarodno zvezo; sprejeli jih pa spet zato niso, ker so zahtevali mesto v predsedstvu. Avstrijevec tudi niso sprejeli, teh zato ne, ker so v prošnji napravili formalen pogršek. Sprejeli so pa Argentino, Španijo in Združene države. Dalje se Nemci želijo, ker smejo tekmeči ležati; pravijo: bobski sport je sport moštev, njegova mikavnost obstoji v veliki izmeri v skupnem delu voditelja in moštva. Vsega tega ni, če sankaci ležijo; sport postane igra ali pa tudi samo lepa demonstracija. Slednjič pravijo Nemci, da je rekord v St. Moricu kljub relativno lahki progi samo 67.68 km; to razdaljo vozijo na Nemškem na težjih sankalščih pri vsaki večji tekmi. Nemški rekord je 72.23 km. Nemci imajo 15 v zemlji izgrajenih prog in 19 bobklubov, v Švici pa ni niti enega popolnoma v zemljo vdolganega sankalšča.

Torej še bobi nimajo miru.

TAJNIK FIFE O EVROPSKEM IN O SREDNJE-EVROPSKEM POKALU.

O predlogih in sklepih na konferenci v Zürichu se je oglasil tajnik Fife Hirschmann v nekem holandskem listu:

Glede srednjeevropskega pokala bo dala Fifa prav gotovo svoje privolenje, če bo obseg natančno orisan, in se turnir ne bo nalašč zavlekel. Tako bi se turnir v pomladi že lahko pričel. Proti predlogom o evropskem pokalu in o svetovnem turnirju naraščajočih bomo slišali na kongresu v Helsinkforsu najbrž protipredloge. Na noben način pa teh turnirjev ne bo mogoče organizirati pred sezono 1927-28. Nikakor ne gre, da bi se vršila oba turnirja istočasno; to bi bilo preveč. Bolje bi bilo, če bi se oba turnirja kombinirala, in bi bil to potem svetovni turnir. Fifa je svetovna organizacija, v kateri imajo vse priključene zveze iz vseh delov sveta enake pravice. Svetovni turnir bi zahteval sam od sebe oblikovanje skupin in s tem pokrajinske turnirje. Ne smemo pa omalovaževati pomislekov proti takemu načrtu. Svetovno prvenstvo ali svetovni pokal zahtevata več let do končne odločitve; lahko bi se zgodilo, da bi bila kakšna država že takoj v letu 1927-28. izločena in da bi bila v sezoni 1930-31, ko bi se vojeval končni boj, močnejša kot oba finalist in bi aranžirala posebne tekme, ki bi morda prekosile končni boj za svetovno prvenstvo ali za svetovni pokal. Pride ki temu še vprašanje amaterstva in profesionalizma; mnenja o tem še niso razjasnjena in zaključena.

Ce že v glavnih točkah ni nobene jasnosti, si lahko predstavljamo zmedo, ko bi začeli s podrobnostmi. Mislim, da je na korist vseh udeležencev, da ne napravijo nobenih prenapetih sklepov, temveč da vsi stvar temeljito premislijo in da stremijo za ureditvijo, ki bi se ji lahko vsi priključili.

NOVE DOLOČBE O MEDNARODNIH AVTOMOBILNIH TEKMAH.

Na kongresu Mednarodnega avtomobilnega kluba v Parizu v oktobru 1926 sklenjeni dogovori kažejo posledice že v oglasih za velike lelošnje dirke. Za Grand Prix in za svetovno prvenstvo so dovolili še 1½ l vozove in so kot enakopravno dvosedežni dovolili enosedežno karoserijo. S tem pridejo v konkurenco z evropskimi avtomobili ameriški avtomobili tvrdke Miller, Dusenberga i. dr. Ker imajo Amerikanci izključno le enosedežno gornjo gradbo, so bili po starih predpisih izključeni od starta v Evropi. Pride zraven še, da morajo biti po sklepu mednarodnega kluba tudi ameriški rekordi mednarodno priznani. Amerikanci so imeli nekaj rekordov, zlasti na daljše razdalje, ki mednarodno niso bili priznani; kajti za svetovne rekorde so priznavali samo one, ki so bili po starih predpisih napravljeni na evropskih dirkališčih ali pa v Ameriki z evropskim nadzorom. Seda je treba samo še, da prilagodi ameriška avtomobilna zveza predpise glede širine voz evropskim predpisom, ki zahtevajo najmanjšo širino 81 col, pa bo omogočena neovirana izmenjava avtomobilov med Ameriko in Evropo in pa priznanje vseh rekordov. Za leto 1928. in 1929. je vpeljal kongres prosto formulo in so pripuščeni vozovi z vsako poljubno cilindrsko vsebino. Samo teža je omejena med 550 in 750 kg. Za sportne vozove so znižali dosežanje teži v vseh kategorijah, so določili najmanjšo izmero za karoserijo itd. in so določili opremo avtomobila. Dirke turnih vozov so prepustene dotični državi; lahko naredi, kakor hoče.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI:

FRANCOSKO — SLOVENSKI SLOVAR.
Sestavil dr. Janko Pretnar. Cena vez. Din 70.—.

SLOVENSKO — FRANCOSKI SLOVAR.
Sestavil dr. Janko Kotnik. Cena vez. Din 70.—.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta ca 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 lin. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor zaupamo: Na vprašanja brez znanja ne odgovarjamo!

Proste službe

UČENEC za pekovo obrt, zdrav in močan, se išče. Hrana in stanovi v hiši. Naslov v upravi št. 1319.

Lep zaslužek

dobe agilni in pošteti upokojenci in tudi drugi, pri domači ljubljanski, specialni banki za srečke s prodajo dobrih domačih srečk. — Ponudbe na upravo tega lista pod »Posel« sreča št. 1299.

Stanovanja

Soba lepo opremljena, z električ. razsvetljavo, se odda s 1. marcem t. l. — Naslov v upravi pod št. 1190.

Kdo kupi?

Papir

za zavijanje, čist, 5 Din za kg pri odjemu vsaj 20 kg, prodaja Jugoslov. tiskarna — Ljubljana.

Semenski oves

prodaja Kmetijska zadruha v Ptuj, 1966

Sadike

KULTURNE VRBE po 35 Din za 1000 komadov — oddaja Vrbovski zadruha v Notranjih gorah — Brezovica. 1379

Spalnica

nova, masivna, polirana, se prodaja za 3600 Din. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1404.

Proda se hiša

s kozolcem, vrtom, njivo in travnikom, ob državni cesti, blizu kolodvora; na posestvu se redi 2 govedi. V hiši je električna razsvetljava in vodovod. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 1397.

Posestvo prodam

zemlje je okoli 18 mernikov posestva, za rediti 3 glave živine ter vodna moč, pripravo za obrtnika ali strojarja, 1½ ure od Kranja; cena ugodna. — Izve se pri Ad. Kern, Kranj.

2 čistokrvni psi Foxterier

izredno lepi, samo ljubiteljem živali, ugodno na prodaj. — Vprašanja od 11.—17. ure — Schuch, Vošnjakova 4/III, levo.

Naša obrt

TRGOVSKA PISARNA

CELJE — Prešernova 17, se bavi s posredovanjem v trgovskih poravnavaš s sigurnim uspehom. 883

Gosji puh

ima vedno v zalogi trvdka V. KMET, Sp. šiška, poleg mitnice. Tel. 375.

Izredna nagrada

pri razpečavanju državn. papirjev. — Vprašanja na: »AGENTURA« — Zagreb, Produljena Martičeva 99.

Radio-amaterji!

Ugodna prilika! Vsak mesec 1. 10. in 20. poljenje akumulatorjev po znižani ceni Din 10.— akumulatorji do 18 amp. ur in Din 15.— do 36 amp. ur pri FRANC BAR, radiooddelek, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. — V zalogi vedno tudi mesečnik »Radio Amateur«! Zahtevajte cenik!

Kdo proda?

Kupim

orehov žagan, okrogel — in lipov okrogel LES v vsaki množini, 20 vagonov smrekovih DESK 18 do 48 mm III. — Zamenjam tudi Fiat avtomobile, tovarn. nove, vseh tip za smrekov, hrastov žagan les in za hrastove železniške praže. — Ponudbe pod »Avto — les« št. 1339 na upravo lista.

Exportni družbi Matheis, Suppanz in drug

MARIBOR :: Cvetlična ulica št. 18. PRODAJA V SREDO IN SOBOTO.

Otvoritev mesnice.

Cenjenemu občinstvu uljudno sporočam, da odprem v soboto, 26. februarja t. l.

(poleg gost. „Pod Lipo“) na Rimski cesti novo mesnico.

V moderno urejenem, vsem higienskimi predpisom odgovarjajočem lokalu bom sekal po konkurenčnih cenah le prvovrstno goveje, telečje in prsičve mešo. — Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo, priporočam se uljudno naklonjenosti cenjenega občinstva.

Franc Rezar, mesarski mojster.

Serravallo vo

železnato China-vino

vzbuja voljo do jedi, okrepuje živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izboren okus. Nad 10.000 zdravniških priporočil.

Dobi se v vseh lekarnah.

8 Din VINO 8 Din

Vsled izpraznitve kleti se prodaja, dokler traja zaloga na Gosposvetski cesti št. 13 (Kolizej) od 26. februarja naprej, črno in belo dalmatinsko, kakor tudi druga fina namizna vina

Din 8- po litru

samo čez ulico od 8 do 12 in od 2 do 6 ure, v vsaki množini od 1 litra naprej.

Br. Novakovič.

Krompirja

ogrskega — več vagonov za mesec marec imam še za oddati. — Ponudbe pod šifro »OGRSKI KROMPIR« št. 1338 na upravo »Slovenca«.

Perje!

Mehko puranovo perje, kilogram 18 Din, mehko kokošje perje, kilogram 15 Din, belo gosje in račje perje, kilogram 60 Din dokler je kaj zaloge, pri Eksportni družbi

MATHEIS, SUPPANZ in DRUG
MARIBOR — CVETLIČNA ULICA 18.

Prodaja se ob sredah in sobotah.

najugodnejši kupčijski trg v Evropi

Pomladanski velesejem od 6. do 12. marca 1927.

1600 blagovnih skupin iz vseh strok. Zahtevajte podrobna pojasnila in prospekt od častnega zastopstva

STEGU in DRUGI, Ljubljana
Gledališka ulica 8. Telefon 925.

Od senata slob. in kralj. mesta Sombora. Štev. ad 4736—adm. 1927.

Oglas.

Senat mesta Sombora je s svojim sklepom pod št. 4736 — adm. 1927, določil, da se razpiše javna očetna licitacija na dan 23. marca 1927 ob 11. uri dopoldne v mali dvorani mestne hiše

za nabavo Diesel-motorja

od 350 do 360 KS za razširjenje mestne električne centrale v Somboru. Detaljni, obči in specialni pogoji za licitacijo se morejo vpogledati vsak delavnik ob uradnih urah v pisarni mestnega gradbenega oddelka v Somboru.

Ponudniki morajo ostati v obvezi do končnega odobrenja ponudbe od višjih oblasti.

Mestni senat si pridržuje pravico, da brez ozira na ponudene cene svobodno izbira med došlimi ponudbami.

Sombor, 19. februarja 1927.

Dr. Gjorgje Tomić, s. r.
mestni načelnik.

Neizprosna smrt nam je v cvetu mladosti ugrabila našo nadvse ljubljeno hčerko in sestrico

Slavico Rozman

ki je dne 24. svečana ob ¼10, previdena s tolažili sv. vere zapustila to solzno dolino.

Pogreb predraže se bo vršil v nedeljo 27. svečana ob 4 pop. na novo-mesko pokopališče.

Novo mesto, 25. svečana 1927.

FRANC in AMALIJA, starši. — MARICA in ANICA, sestr.

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo tužno vest, da je naša draga sestra in dobra teta, gospa

Magdalena Pettauer
roj. Klemenc

danes ob eni ponoči, previdena s sv. zakramenti, za vedno zatisnila svoje oči. Pogreb se bo vršil v soboto, dne 26. februarja ob 14 iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu.

Ljubljana—Kamnik, 25. febr. 1927.

Zalujoči ostali.